De Molenvriend

nr. 116

Molenvrienden Land van Cuijk

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

Molenvereniging in het Land van Cuijk en omstreken
www.molenvrienden.nl

BESTUUR

VOORZITTER	Harm van Es	Floralaan 50
	Tel. 0485-578613	5831 TA BOXMEER
SECRETARIS	Walter Cornelissen	Park 8
	Tel. 06-25525737	5446 PH WANROIJ
	E-mail: secretaris@molenvrienden.nl	
PENNINGMEESTER	Jan van Riet	Pelgang 1
	Tel. 0485-383551	5841 BJ OPLOO
BESTUURSLEDEN	Aart Mul	De Jasmijn 4
	Tel. 0485-574793	5831 SL BOXMEER
	vacature	

IBAN: NL03RABO0168981858 *onder vermelding adres penningmeester*

MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK *Het regionale molenarchief is ondergebracht in molen "De Vooruitgang" te Oeffelt. Inlichtingen bij John Houben.*

Het werk van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk wordt mede mogelijk gemaakt door:
Beijk Molenbouw bv, Afferden (L)
Bol Adviseurs, Boxmeer
drukkervanderegio.nl, Boxmeer
J. van Haren Diervoeders b.v. Gassel
Van Haren Installaties bv, Cuijk
Havens Diervoeders, Maashees
Forfarmers, Lochem
Tuincentrum Van de Hulsbeek, Wanroij
Elektro Technisch Buro Nabuurs bv, Boxmeer
Nabuurs Transport bv, Haps

Colofon

DE MOLENVRIEND 116, jaargang 39, nummer 2, oktober 2023
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht 18 januari 1985. Bezorging van De Molenvriend is gratis voor leden binnen de regio. De contributie hiervoor is minimaal € 20,--. Voor postbezorging geldt een jaarlijkse extra bijdrage. Aanmelden als lid kan bij de secretaris of via de website www.molenvrienden.nl. De Molenvriend is een advertentiemedium. Prijs losse nummers € 3,50 (excl. verzendkosten).
ISSN 1384 8526

REDACTIE *Aart Mul* *Frans Rademakers*
Marko Sturm

REDACTIEADRES *De Jasmijn 4* *5831 SL BOXMEER*
e-mail: aart.mul@planet.nl
De Erica 2 *5831 RX BOXMEER*
e-mail: j.m.sturm@alumnus.utwente.nl

VERDER WERKTE(N) MEE *Sabine Hillebrecht, Albert en Joke Klarenberg, Peter Pouwels, Henk Vinkers*

ILLUSTRATIES *Nico van den Broek, Sabine Hillebrecht, Albert Klarenberg, Peter Pouwels, Piet Verbiesen*

VOORPAGINA *De Joannusmolen in Heumen (links) en de Maasmolen in Nederasselt (rechts) werden allebei ingepakt voor het bestrijden van houtborende insecten met gas.*

In dit nummer

pagina 2	**Colofon**
pagina 3	**In dit nummer**
	Van de redactie
pagina 4	**Mededelingen van het bestuur**
pagina 5	**Molenexcursie Zeeland**
	door: Joke en Albert Klarenberg
pagina 7	**De graankalander**
	door: Peter Pouwels
pagina 8	**Heropening molen Oeffelt**
	door: Aart Mul
pagina 10	**Barbecue Oeffelt**
	door: Aart Mul
pagina 11	**Afscheid Rob Snel**
pagina 12	**Beierse watermolen**
	met een wel heel bijzondere toepassing: het maken van marmeren bollen
	door: Sabine Hillebrecht
pagina 14	**Watermolens in de rivier Guadiana in Portugal**
	door: Peter Pouwels
pagina 17	**Pal molen De Reus**
	door: Peter Pouwels
pagina 18	**Aan de licht**
	twee molenaars stellen zich voor: Diego van Dijk en Henk Vinkers
pagina 20	**De bonte knaagkever**
pagina 21	**Molens in de regio**
	door: Mari Goossens en Marko Sturm
pagina 34	**Molenbezoek in de regio**

Van de redactie

Nee, de foto's op de voorkant zijn geen werk van een navolger van de beroemde "inpakkunstenaar" Christo. Het inpakken had een zeer functionele reden, namelijk het vergassen van bonte knaagkevers en andere houtborende insecten op de molens in Heumen en Nederasselt. Een foto die je niet alle dagen kunt maken, daarom vonden we dit een bijzonder plaatje voor de Molenvriend, zodat deze foto's ook voor het nageslacht bewaard blijven.

Om onze molens als levende monumenten te behouden, is het ook van belang dat er regelmatig aanwas van nieuwe molenaars is. We zijn blij dat een nieuwe leerling en pas geslaagde zich in deze Molenvriend aan de lezers voorstellen. Ook staan we stil bij het afscheid van Rob Snel.

De redactie had deze keer het luxeprobleem dat er veel nieuws te melden was over activiteiten en werkzaamheden rond molens in deze regio. Daarom moeten we aantal artikelen over buitenlandse molens doorschuiven naar het volgende nummer. Uiteraard willen we niemand ontmoedigen om kopij in te sturen! Met wat artikelen op voorraad lukt het hopelijk om het volgende nummer weer op tijd te laten verschijnen.

de redactie

Mededelingen van het bestuur

Langs deze weg willen wij u graag op de hoogte houden van een van een aantal zaken die in het bestuur besproken zijn. Ook maak ik van de gelegenheid gebruik om wat gedachten van de voorzitter met u te delen.

Eén van de zaken die met enige regelmaat in het bestuur zijn besproken is de kosten van het per post opsturen van 'De Molenvriend'. Het zal u niet ontgaan zijn dat de portokosten voor het verzenden per post met regelmaat worden verhoogd. Nu al meer dan de drukkosten. Om deze kosten voor het jaar 2023 te dekken hebben wij deze 'per post adressen' gevraagd een vrijwillige bijdrage te doen. Tot onze grote vreugde is hier goed op gereageerd, maar dit is uiteraard geen oplossing voor de langere termijn. Dus hebben wij besloten om vanaf 1/1/2024 de kosten voor postbezorging apart in rekening te gaan brengen. Het bedrag hiervoor is vastgesteld op € 12,- per jaar. Dit bedrag wordt, samen met de contributie voor 2024, in januari in rekening gebracht. Dit geldt uiteraard niet voor de leden die de Molenvriend door de vrijwilligers (gratis …) in de bus gestopt krijgen. Langs deze weg aan deze 'bezorgers' daarvoor een welgemeend bedankje.

Ook dit jaar doen wij weer mee met de Rabobank ClubSupport actie. Hierbij het dringende verzoek om hier aan mee te doen en de Molenvrienden hoog op het door u gemaakte lijstje te zetten. Hiervoor moet u wel een rekening hebben bij de Rabobank en lid zijn van de Coöperatieve Rabobank. Meer informatie krijgt u later van onze penningmeester, Jan van Riet.

Om de onderlinge band tussen de leden weer wat verder aan te halen en ook samen informatie op te doen over een onderwerp dat samenhangt met het molenaar zijn, organiseren wij op donderdagavond 26/10/2023 een molenaarsvergadering in 'Het Kruispunt' in Beugen. Dus blokkeer deze datum al vast in uw agenda.

Na enige overleg hebben wij besloten om voor het oprichtingsjaar van de 'Molenvrienden Land van Cuijk e.o.' het jaar 1984 aan te houden. In dit jaar zijn de statuten vastgesteld, en daarom hebben we dus ook volgend jaar iets te vieren. Om dit lustrumjaar meer glans te geven, en meer aandacht te krijgen voor ons mooie ambacht, willen wij de Regionale Molendag 2024, op 2e Paasdag, groots gaan vieren. Ons voorstel is om dan alle molens die wij (onze molenaars) bedienen te laten draaien. Dus zet ook maandag 01/04/2024 vast in uw agenda!!! Dit is dus de 2e paasdag. Over het verdere programma zijn wij nog aan het nadenken. Het organiseren van een molenmarathon behoort tot de mogelijkheden. We horen graag ieders ideeën hiervoor.

Graag wil ik op deze plek ook even een mijmering van mij als voorzitter met u delen. Namelijk: 'Hoe krijgen we weer meer betrokkenheid van de leden bij onze club?' Om u een voorbeeld te geven dat mij is aangegeven door een van de oudere leden: "Alleen al het samenstellen, typen, stencilen, of printen, vouwen en rondbrengen van 'De Molenvriend' was ooit een activiteit waar veel mensen bij betrokken waren. Dat waren heel gezellige avonden" Tegenwoordig gaat dat met een klein aantal mensen, en veelal via de mail etc.. Maar gelukkig leveren wel veel molenaars en leden kopij en foto's daarvoor aan bij de kleine redactie. Een vorm van betrokkenheid op wat meer afstand.

Natuurlijk hebben de jaren met beperkingen door corona deze samenhang ook niet echt verstevigd. Maar het zou goed zijn als we elkaar persoonlijk wat meer tegenkomen. Bijvoorbeeld op onze bijeenkomst op 26 oktober of recente initiatieven zoals de BBQ op 'De Vooruitgang', waarvoor dank aan de molenaars van Oeffelt. Hopelijk wordt dit goede voorbeeld door meer Molens (molenaars) gevolgd. En ander ideeën zijn natuurlijk welkom, laat het me weten.

namens het bestuur
Harm van Es

Bij overname van artikelen en/of foto's, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen niet, danwel ingekort te plaatsen en stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

Molenexcursie Zeeland

Voor de molenexcursie op zaterdag 22 april 2023 in Zeeland verzamelden zich in Zierikzee op Schouwen en Duiveland een kleine enthousiaste groep molenaars van de 'Molenvrienden van het Land van Cuijk', met of zonder partner. Enkele deelnemers hadden zich op vrijdag al op camping 'Kloet' met caravan of camper genesteld, intrek genomen in een voortreffelijke B&B in de oude stad of zijn 's ochtends in alle vroegte afgereisd om de excursie bij te wonen. Parkeren (gratis) mag alleen op de verschillende direct buiten de historische binnenstad aangelegde parkeerplaatsen. We treffen elkaar in restaurant 'Koekoeloere' in de oude stadskern. De uitnodiging van Harm had een speciale reden: vanwege zijn 10-jarig jubileum als geslaagd molenaar, op de dag nauwkeurig. Daarom trakteert Harm van Es ons op koffie, thee of een ander drankje met een door het restaurant zelfgemaakte taartspecialiteit.

Molen De Hoop te Zierikzee

(1) Op vijf minuten lopen ligt midden in het oude centrum van Zierikzee molen 'De Hoop' (bouwjaar 1850). Op deze hoge ronde stenen stellingmolen met op de binnenroede fokken met automatische remkleppen en Oudhollands op de buitenenroede, heeft molenaar Teun van der Bok sinds 1993 zijn maalbedrijf onder AKG. Het dient tevens als lokaal verkooppunt van allerhande meelproducten voor bakkers en particulieren, waaronder 'Zeeuwse Vlegel'. Het telen van dit tarweras is een zeer lovenswaardig initiatief van jonge Zeeuwse boeren om een degelijk eerlijk product zonder gebruik van gewasbeschermingsmiddelen of kunstmest op de markt te brengen (zie www.zeeuwsevlegel.nl). We mochten zonder begeleiding, met uitzondering van de stelling die gesloten was, de hele molen tot in de kap bezichtigen. Jammer genoeg, voor Zeeland zeer ongewoon, was er geen wind. De molen die is voorzien van drie koppels maalstenen, bezit ook een elektrisch maalbedrijf. Naast de opslag van graan en meelproducten bevinden zich in de molen een cycloon, elevatoren en allerhande machines voor het reinigen van graan en het maken van bloem zoals een klopbuil en diverse mengketels.

(2) De volgende molen, 'Den Haas' (bouwjaar 1727), een ronde stenen stellingmolen met Oudhollandse wiekenvorm is ook in eigendom van de gemeente Schouwen en Duiveland en ligt op loopafstand van molen de Hoop op een landschappelijk markant punt aan het Bolwerk bij de haven van Zierikzee. De molen is draai- en maalvaardig en wordt beheerd door molenaar Jeroen van Dijke die ook actief is als monumentenwachter in de provincie Zeeland. Hij is op deze molen al bijna 25 jaar actief, was met achttien jaar al molenaar en is tevens betrokken bij de opleiding van molenaars in Zeeland. We werden door hem hartelijk ontvangen met koffie en Zeeuwse bolussen. Na een korte introductie heeft hij ons rondgeleid door de korenmolen. De molen is ingericht met drie maalkoppels. Afgelopen jaar in juni ontsnapte

Molen Den Haas bij het bolwerk van Zierikzee. Aan het water is goed te zien dat het nagenoeg windstil was.

de molen met relatief lichte schade aan een voorbijtrekkende tornado. Tijdens de watersnoodramp werden er witte lakens rondom de molen gelegd om als baken te dienen voor reddingshelikopters van de Britse luchtmacht. Om meer te weet te komen over de watersnoodramp in 1953 is een bezoek aan het watersnoodmuseum in Ouwerkerk op Schouwen en Duiveland (zie www.watersnoodmuseum.nl) zonder meer aan te bevelen.

(3) Daarna rijden we naar molen 'De Zwaan' (bouwjaar 1886) in Kerkwerve-Moriaanshoofd direct langs de provinciale weg halverwege Zierikzee en Burgh-Haamstede. Deze robuuste achtkante rietgedekte grondzeiler zonder wiekverbetering is oorspronkelijk afkomstig uit de omgeving van Delft. De molen is nu in bezit van 'Stichting tot Behoud van de Molen de Zwaan' bij de Graan-Diervoeder-Kunstmesthandel van Fa. A. Verhage, die een langdurige relatie met de molen heeft. De korenmolen wordt gedraaid door Jeroen de Jonge en Theo de Rooij, die ook al jaren maalt als molenaar op 'De Vrijheid' in Schiedam. De molen is voorzien van twee maalkoppels. Naast o.a. de elevatoren, een buil en een mengketel, was er een originele hamermolen te bewonderen. De molen is o.a. vanwege de slechte toestand van het houtwerk buiten dringend aan restauratie toe. Hiervoor zijn vastomlijnde plannen gemaakt. Theo heeft voor ons een heerlijke tomatensoep geserveerd en tijdens de maaltijd een introductie over de molen gegeven. Na afloop hebben we een groepsfoto gemaakt.
(4) Ons laatste bezoek op deze zaterdag is aan de gewitte ronde stenen stellingmolen 'De Graanhalm' (bouwjaar 1847) in Burgh-Haamstede. Deze maalvaardige korenmolen met twee wind aangedreven maalkoppels en een elektrisch maalkoppel is in particulier bezit van de familie Landegent die hier ook een pannenkoekenrestaurant heeft. In de molen is een winkel gevestigd voor de verkoop van meel en souvenirs. Molenaar Piet Landegent heeft ons, herstellende van een griep, een korte introductie gegeven over de molen die op de binnenroede uitgerust is met Ten Have kleppen (elektrisch en op afstand regelbaar). De buitenroede is Oudhollands. Ook hier geen zuchtje wind en we konden binnen tot in de kap alles rustig bekijken. Bijzonder was de conische overbrenging van het bovenwiel op de bonkelaar, typisch voor Schouwen en Duiveland. Na afloop hebben we genoten van een heerlijke voedzame pannenkoek gemaakt van Zeeuwse vlegel. Hierna is de excursie afgesloten en gingen enkelen van ons weer huiswaarts of retour naar de camping of B&B voor een extra dag om het waternoodmuseum in Ouwerkerk te bezoeken of te genieten van het Zeeuwse landschap en de mooie natuur.

Joke en Albert Klarenberg
Molenaars in opleiding

Groepsfoto in Moriaanshoofd

Conische overbrenging in molen de Graanhalm

De graankalander

De schrik van elke molenaar

Regelmatig malen we graan op de Bovenste Plasmolen, dit graan is afkomstig van enkele percelen die in beheer zijn bij de Waldboeren, onderdeel van de agrarische natuurvereniging de Ploegdriever.

Het graan afkomstig van deze percelen wordt opgeslagen in kratten die gemaakt zijn van losse stapelbare randen die om een Euro pallet passen. Door een plaat op de bodem en een plaat als deksel te gebruiken, is de gehele voorraad veilig opgeslagen en kunnen er geen muizen bij komen. Op deze manier hebben we de gehele oogst van 2022, bestaande uit emmer, spelt en rogge op de molen opgeslagen. Om overlast met meelmotten e.d. te voorkomen, maken we elke keer ons maalkoppel grondig schoon, waarbij we de stenen eruit halen. Ondanks alle voorzorgsmaatregelen werden we in juni onaangenaam verrast door de aanwezigheid van enkele tientallen graankalanders in onze voorraad. Enkele exemplaren zaten in een aangebroken zak maalgoed, maar de meeste zaten tussen de vouwen van het zakgoed verborgen. De vraag was wat te doen? Als we niets doen is binnen 'no time' de gehele voorraad verloren. Goede raad is duur, dus navraag gedaan wat de beste remedie is!
Er waren drie opties: 1. de besmette voorraad geheel vernietigen, 2. de gehele voorraad enkele dagen in de vriezer of 3. het geheel vergassen. De gehele voorraad van meer dan een ton graan vernietigen was voor ons geen optie, de totale voorraad was voor ons te groot om in de vriezer te plaatsen, zodoende bleef optie 3 over. Om dit in de praktijk uit te voeren hebben we eerst alle zakken uit de opgebouwde kisten gehaald en alles grondig met de stofzuiger schoon gezogen.

Bij elke zak hebben we de vouwrand teruggeslagen en schoon gezogen, gelijktijdig alle kieren en scheuren in het kistwerk goed schoon gezogen. De aangebroken zakken waar het vermoeden was dat daar nog kalanders inzaten afgevoerd. Vervolgens een grote plastic big bag in de krat gehangen en hierin de zakken graan terug opgestapeld. Nadat we twee lagen van 4 zakken in een plastic zak hadden gestapeld hebben we deze dichtgemaakt en met de stofzuiger vacuüm getrokken, om er vervolgens CO2-gas (vanuit de gasfles van het lasapparaat) aan toe te voegen, om vervolgens het geheel hermetisch dicht te maken. Zo hebben we de gehele voorraad in de grote plastic zakken op elkaar in de kratten weg gezet. Achteraf gezien kan ik opgelucht ademhalen en zeggen dat het experiment volledig geslaagd is! Er is geen enkele levende kalander meer aangetroffen. Wel troffen we hier en daar nog een dood exemplaar aan, als een stil bewijs dat ons maatregelen effect hebben gehad.

Peter Pouwels

Opslag van de voorraad graan in palletkist

Spelt met graankalanders

Heropening molen Oeffelt

In De Molenvriend nr. 115 werd door de molenaars van 'De Vooruitgang' te Oeffelt gemeld dat de grote restauratie van de molen bijna voltooid was en dat de officiële heropening zou plaatsvinden op 2e Paasdag, 10 april 2023, de regionale Molendag Land van Cuijk. Hoewel dat al even geleden is, toch in dit nummer nog een korte terugblik op deze feestelijke heropening. Vooral in de vorm van enkele foto's en met verwijzing naar de YouTube video van ruim 12 minuten, die gemaakt is door de Omroep Land van Cuijk. Deze is nog steeds te vinden via *'Opening Molen Oeffelt YouTube. Omroep Land van Cuijk. 20 april 2023'.* Interview: Mientje Wever, Camera montage: Jeu Bussers. In het interview geven de molenaars Theo van Bergen en John Houben een mooi overzicht van de redding van deze molen van de sloop en de restauraties die sinds 1987 zijn uitgevoerd om de molen weer maalvaardig te maken en nu terug te brengen in zijn oorspronkelijke staat. Ook onze oudste molenaar Hans Heijs komt hierin aan het woord.

De molen was voor deze gelegenheid feestelijk getooid met een vlaggenlijn rond het nieuwe gevlucht. De wind was voldoende om de wieken, met nu weer de fokwieken van Ir. Fauel, ook zonder zeilen te laten draaien. Om half elf was al een groot aantal belangstellenden aanwezig bij en in de molen. In de molen was naast de gebruikelijke inventaris, een kleine expositie ingericht door "Heem en Historie Oeffelt", met foto's en beschrijvingen van de historie van de beide molens van Oeffelt. In de invaart bakten John Houben en Joke Klarenberg Luikse wafels, voor iedereen die daar trek in had. Wie dat wilde kon al vast de gerestaureerde molen bekijken, van binnen en op de belt.

Tegen elf uur nam molenaar John Houben het woord om een begin te maken met de officiële opening door Joost Hendriks, wethouder van de gemeente 'Land van Cuijk', de eigenaar van deze molen. Na een korte inleiding over de historie van deze molen en de nu voltooide restauratie, nodigde John wethouder Joost Hendriks uit voor zijn openingsrede. Luister ook naar de video voor wat hij daar zei. In het recent vastgestelde erfgoedbeleid van de gemeente staan de kernwoorden: 'bewaren, beleven en verbinden' cen-

John Houben neemt het woord- begin van de officiële opening.

traal. En dat is volgens hem precies wat hier gebeurd in en met deze molen. Ook middels het ambacht van molenaar, dat nu UNESCO wereld erfgoed is. Daarna nodigde John Houben de wethouder uit om boven, op de belt de eigenlijke heropening te doen, door de vang te lichten. En hij begon te draaien!!! De verdere dag bleef het gezellig druk in en om de molen.

PS: Ook bij de andere molens die op deze regionale molendag open waren voor bezoekers, De Korenbloem in Mill, De Lindense molen te Katwijk, de Jan van Cuijk in Cuijk/St. Agatha en de molen Bergzicht in Gassel, is het op deze zonnige molendag gezellig druk geweest.

Aart Mul

John en Sonja verwelkomen Theo van Bergen en zijn dochter.

Wethouder Joost Hendriks licht de vang

De door Hans Heijs geschonken kast met molenboeken

John en Joke bakken wafels in de invaart

Barbecue Oeffelt

Op zaterdag 26 augustus om 17.00 uur was bij molen 'De Vooruitgang' in Oeffelt alles klaar om de 24 leden van onze vereniging die zich hadden aangemeld, te ontvangen voor een BBQ.
De molenaars van De Vooruitgang in Oeffelt, John Houben en Sonja Middelink, hadden dit initiatief genomen en alles voorbereid. Bedoeld als een informele bijeenkomst voor de molenaars en hun partners, ook ter afsluiting van de grote restauratie van De Vooruitgang, die we al groots hebben gevierd tijdens de Regionale Molendag 2023 op 10 april.

Omdat er die avond een aanzienlijk risico was op een regenbui, hadden John en Sonja een open partytent geplaatst waaronder 2 van de 3 tafels een plaats hadden. Op het nieuw aangelegde terras naast de molen, voor de grote deuren in de uitbouw (toog) aan de Noordzijde. Gelukkig bleef het in Oeffelt droog. John zorgde voor een gestage aanvoer van gegrilde vleesproducten, op verzoek zelfs van vegetarische. Sonja zorgde er voor dat die op de borden van de deelnemers belandden. Er was daarnaast ruime keuze in salades, stokbrood en ….. En ter afsluiting een fruithapje voor iedereen.

Maar het belangrijkste was dat het een heel gezellig samenzijn was waarin molenaars en partners die elkaar niet zo vaak spreken, rustig konden bijpraten en de persoonlijke relaties konden onderhouden.
Van alle deelnemers een woord van dank aan John en Sonja voor dit initiatief en de voortreffelijke realisering daarvan.

Aart Mul

Afscheid Rob Snel

gemeente Heumen 15 juli 2023

Rob Snel neemt afscheid als vrijwillig molenaar van de Maasmolen in Nederasselt

Begin dit jaar is Rob Snel uit Molenhoek gestopt als vrijwillig molenaar van de Maasmolen in Nederasselt. Dat had onder andere te maken met het bereiken van de 75-jarige leeftijd. De afgelopen ruim 15 jaar was hij het vaste gezicht en een constante factor op de prachtige Maasmolen, idyllisch gelegen aan het Molenwiel.

Hij is er in die ruim 15 jaar zowat elke zaterdag aanwezig geweest. Hij verrichtte klussen, zorgde ervoor dat de molen zo goed mogelijk onderhouden werd, liet de molen draaien, ontving bezoekers en leidde hen rond. Verder heeft hij vele nieuwe molenaars enthousiast gemaakt en het vak geleerd. Hij heeft altijd meegedacht hoe het beter kon met de molen en de mensen er omheen. Hij zorgde altijd goed voor zijn Maasmolen.

De burgemeester, tevens portefeuillehouder erfgoed, ging naar Rob thuis in Molenhoek om hem namens het gemeentebestuur een kleine attentie aan te bieden, maar vooral om hem te bedanken voor zijn jarenlange inzet voor dit beeldbepalende draaiende erfgoed in onze gemeente.

Toelichting van de redactie:
Dit artikel is op 15 juli 2024 door de gemeente Heumen geplaats in het blad Gemeentenieuws. De burgemeester van Heumen, de heer Joeri Minses kwam zelf naar de woning van Rob in Molenhoek, om hem persoonlijk, namens het gemeentebestuur, een kleine attentie aan te bieden, als blijk van waardering voor zijn langdurige inspanningen als vrijwillig molenaar op de Maasmolen.
Na overleg met Rob Snel en Piet Verbiesen en na vragen van toestemming voor het overnemen van dit artikeltje met de foto, plaatsen wij dit in ‘De Molenvriend’, om ook onze lezers daarover te informeren.

namens de redactie,
Aart Mul

Beierse watermolens

Dit jaar was ik in juni op mijn motor met vakantie in het Beierse Woud, Berchtesgaden en Heiligenblut aan de Grossglockner.

In Marktschellenberg bij Berchtesgaden ontdekte ik een steenmolen, de laatste watermolen die marmeren bollen maakt in Duitsland. Dit traditionele ambacht bestaat al sinds 1683 en was een tak van industrie op zich. Vroeger waren er wel130 molens. Daarmee hadden veel arme bergboeren een extra inkomen. De marmeren bollen/knikkers werden als speelgoed over de hele wereld geëxporteerd (via Rotterdam en Londen naar Oost- en West-Indië). Ook de zeilschepen namen de lading graag als ballast mee.
Het water van de bergbeek stroomt over een steile helling en goten op horizontale waterwielen. Rauwe rechthoekige marmerblokjes worden tussen loper (beukenhout) en ligger (harde zandsteen) gelegd en in groeven rondgeslingerd. Afhankelijk van hun grootte worden ze in een of twee weken tot bollen. Later volgen finetunen en polijsten.

De Kugelmühle in Berchtesgaden, waar met waterkracht marmeren bollen gemaakt worden.

Een paar dagen later las ik in het bergbeklimmingsdorp Heiligenblut een reportage over de Kalser Molenstichting en stockmolens, die ik natuurlijk wilde bekijken. Mijn telefoonnummer mocht ik achterlaten bij de tourismekantoor en kort daarna word ik opgebeld door Hans Mössler. Twee dagen later ging ik dan op excursie naar Kals door het prachtige berglandschap. Hans is al meer dan 30 jaar molenaar en actief in de molenvereniging, nu sinds enkele jaren met pensioen. Als meubelmaker heeft hij in zijn werkplaats veel zelf gedaan, zijn huis ziet er prachtig uit. hij toont ook zijn handwerk als kunstenaar op tentoonstellingen.

De ‘Stokmolens’ of ‘Fladdermolens’ zijn kleine watermolens met een horizontaal ’stokwiel’ als directe onderaandrijving voor de molensteen. Ze zijn typerend voor deze regio vanaf ongeveer de 18e eeuw. Elke boer had zo’n molen, vooral voor de winter. Tot 1950 waren er nog meer dan 50 stokmolens in bedrijf als graanmolens, waarna ze in verval raakten of door overstromingen werden verwoest.

Enkele jaren geleden in 2017 werd de molen die het dichtst bij de gletsjerstroom stond, binnen 15 minuten vernietigd toen een tonnenzware kei na een val het water afdamde en omleidde naar waar de molen stond.

De molens zijn gebouwd langs de Kalser-/Dorferbach (Verval ca. 4 m). Er staan informatieborden aan de ingang van het pad. Ze geven inzicht en uitleg aan de bezoekers over geschiedenis. Ook over de veldnamen

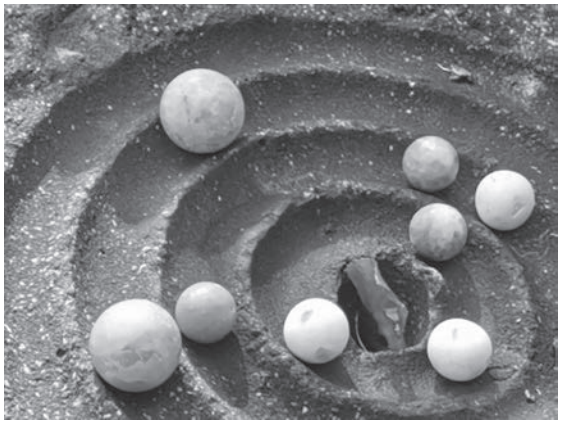

Bollen zoals die door de molen gemaakt werden.

Boven links: horizontaal waterrad of Stockrad
Boven rechts: molenaar Hans in de Kerer Mühle
Onder: de Kerer Mühle

van de alpenweiden en bergweiden over beheer en gebruik. Verderop staat een groot achthoekig wiel met 13 fotopanelen, met uitleg over hoe het graan van de boer naar de molen komt. Aan het bovenste deel van het pad is een kleine sluis als watertoevoer direct in de gletsjerstroom gebouwd. Het water stroomt van molen naar molen via een gootsysteem. Na elke winter wordt het hele areal weer in orde gemaakt, vooral de dakgoten worden schoongemaakt en de vele lariksnaalden worden van de daken geblazen.

Sinds de oprichting van de Molenvereniging Kals in 1970 zijn 6 molens met subsidies en veel vrijwilligerswerk weer gerestaureerd en in goede staat gebracht. De molens staan op de monumentenlijst en zijn dus als cultuurgoed bewaard gebleven. Donaties helpen ook om de molens in stand te houden. Donateurs kopen voor een bepaald bedrag een kleine houten plaquette, die met naam en woonplaats in een grootte kast geplaatst worden.

De molens dragen de namen van de boer (bijv. Kerer, Oberfiger, Platzer, Hofer). De daken zijn bedekt met gehakte lariks plankjes en 3-voud gelegd. Paul Kerer, inmiddels 94 jaar en oprichter van de molenvereniging, bouwde het gootsysteem van uitgeholde lariksboomstammen, dat ook erg populair is als waterspeeltuin met kleine watermolens.

Ik kon de Kerermühle van binnen bekijken. Met een koppel 80 cm blauwe maalstenen (Eifelstein) en de maalinrichting, waarmee spelt gemalen wordt tot volkorenmeel en bloem. Elke donderdag komen de dorpelingen naar het bakhuis, dat net boven de Kerermühle staat en waar wandelaars ook van drankjes worden voorzien. Iedereen brengt traditioneel zijn eigen molenbrood mee, gemaakt van volkoren speltmeel, die dan in de steenoven ernaast gebakken worden.

Het was een leuke en interessante dag. Ik was dankbaar voor de gastvrijheid en de tijd die Hans en zijn vrouw voor mij namen. Ik heb hem uitgenodigd om een keer naar Oploo te komen.

Sabine Hillebrecht

Watermolens in de rivier Guadiana in Portugal

Dam met (5) watermolens in de Guadiana rivier in Azenhas bij Mértola in Portugal

In de rivier de Guadiana in de streek Azenhas bij Mértola ligt een dam dwars over de rivier waaraan vijf watermolens hebben gestaan. De buitenste molens aan de oevers gelegen hebben stevige gewelven om bij overstromingen van de rivier stand te kunnen houden, de drie binnenste watermolens gelegen in het midden van de rivier waren min of meer demontabel en werden bij hogere waterstanden uit bedrijf genomen om wegspoelen te voorkomen en om het water vrij te kunnen doorlaten. Hierbij werden de kleine molenstenen en de verticale spil met waterwiel veilig naar de kant gebracht. De twee buitenste molen hebben ieder twee koppels maalstenen, welke ieder afzonderlijk werden aangedreven door een zgn. horizontaal waterwiel dat in de kelder onder de maalvloer verborgen lag. Deze molens hadden ieder een afzonderlijke watertoevoer welke voorzien was van een verticale schuif waarmee de watertoevoer geregeld kon worden. Het waterwiel bevestigd aan de verticale spil dreef hier de bovenste molensteen aan. De wat kleinere binnenste molens werden hoofdzakelijk bij lage waterstanden gebruikt, als er onvoldoende water was om met de twee grotere molens te kunnen malen. Bij een te hoge waterstand in de rivier werden de kleinere molens uit bedrijf genomen. Waarschijnlijk maalde men, zolang de hoge waterstand dat toe liet, alleen met de twee buitenste molens. Deze molens waren door hun gewelven en ronde vormen beter bestand tegen overstromingen.

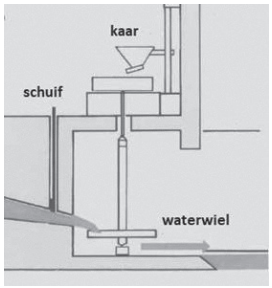

Rechtstreekse aandrijving van de bovenste molensteen m.b.v. een horizontaal waterwiel.

Watermolens in de Guadiana rivier

Het bestaan van molens op de plaats van Azenhas Bravas gaat terug tot de islamitische periode. Ze werden geïntegreerd in de bezittingen van de Mértola Commendation, na de verovering van de stad door Santiago van de Zwaardridders in 1238. Het was echter onder hun druk dat een netwerk van watermolens werd verspreid over het regionale grondgebied, met 21 “onderwatermolens” (5 in de Guadiana; 8 in de Oeiras-stroom; 3 in de Chanca-rivier en 2 in de Carreiras-stroom) onder zijn beheer, rond het midden van de 15e eeuw. Dit aanzienlijke aantal molens, dat in de volgende eeuwen niet veel zou veranderen, is een bewijs van het aanhoudende belang van deze industrie binnen de lokale economie.

De meest opmerkelijke van het ensemble waren de “Azenhas Braves” van de Guadiana, vijf in totaal, die de rivier oversteken en een monumentaal gebouwd koord vormen: twee aan de oevers en drie tussenliggende. Hun structuren zijn gebaseerd op een imposante stuw die de bevaarbare grenzen van de grote zuidelijke rivier symboliseert. In de baai, stroomafwaarts van deze droog gestapelde stenen kunstmatige barrière, vond de beroemde visserij op de ‘solho-rei’ of steur plaats. Deze soort is nu uitgestorven, maar was in het verleden overvloedig aanwezig. Bij de vangst waren verschillende lokale boten betrokken in een fascinerende visserijscène, waarvan de echo’s meerdere plaatsen in het land bereikten (koning D. Sebastiao merkte een van die opmerkelijke vangsten op in 1573 vanaf de brigantijn (een soort schip, red.) die naar Mértola voer).

Tijdens hun lange weg door de geschiedenis ondergingen de watermolens opeenvolgende reconstructies en aanpassingen, stonden bloot aan veroudering, de stormachtige acties van de Guadiana rivier en de introductie van technologische innovaties. De overstromingen veroorzaakten soms verwoestingen waardoor het werk tijdelijk moest worden stilgelegd.

De rustig stromende rivier de Guadiana met een verval van amper 20 m op een lengte van 69 km kon echter veranderen in een alles vernietigende woeste kolkende watermassa. Een hoogwaterpeil boven de deur van een huis, gelegen achter de stadsmuren in het oude stadsgedeelte van Mértola, geeft aan tot waar het water in december 1876 heeft gestaan. Het is bijna niet voor te stellen, dat het water over de hoge stadsmuren is heengegaan tot een hoogte van 25 meter boven het normale peil. De molens die vandaag de dag nog bestaan, illustreren deze meervoudige realiteit: watermolens met horizontale waterwielen (de voorloper van de turbine), met drie vaste gebouwen en twee tijdelijke. De eerste, met dikke muren en een gewelfde structuur, evenals een opening aan de bovenkant om het woeste water te weerstaan, werd in de 17e en 18e eeuw vernieuwd; de laatste, uit dezelfde tijd, waren constructies met tijdelijke dakbedekking die de montage en demontage van de apparatuur vergemakkelijkte.

Hoewel sommigen van hen tot het midden van de 20e eeuw hebben gewerkt, verzetten ze zich niet tegen de moderne vooruitgang en maakten ze plaats voor de industriële molens die werden gevoed door fossiele brandstof. Tegenwoordig zijn de Azenhas Bravas van

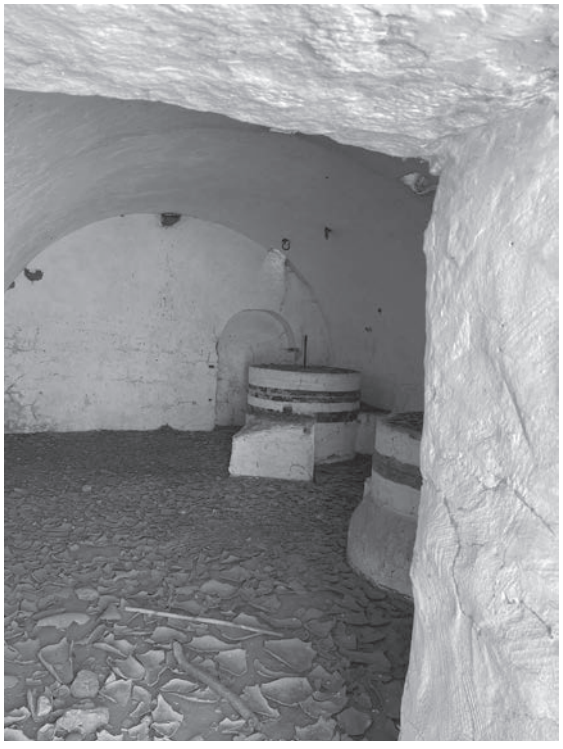

Inrichting van de watermolen met twee maalkoppels en verticale aandrijfspil, aan het plafond zijn nog de haken aanwezig waarmee de molenstenen opgelicht konden worden.

de Guadiana, samen met de molenaarshuizen aan beide oevers, verbazingwekkende erfgoedgetuigenissen en een van de belangrijkste herinneringsplaatsen van Mértola.

Peter Pouwels

Bron: Mértola Museum Town, Urban History and Heritage Guide 2014, auteurs Joaquim Boiça en Rui Mateus

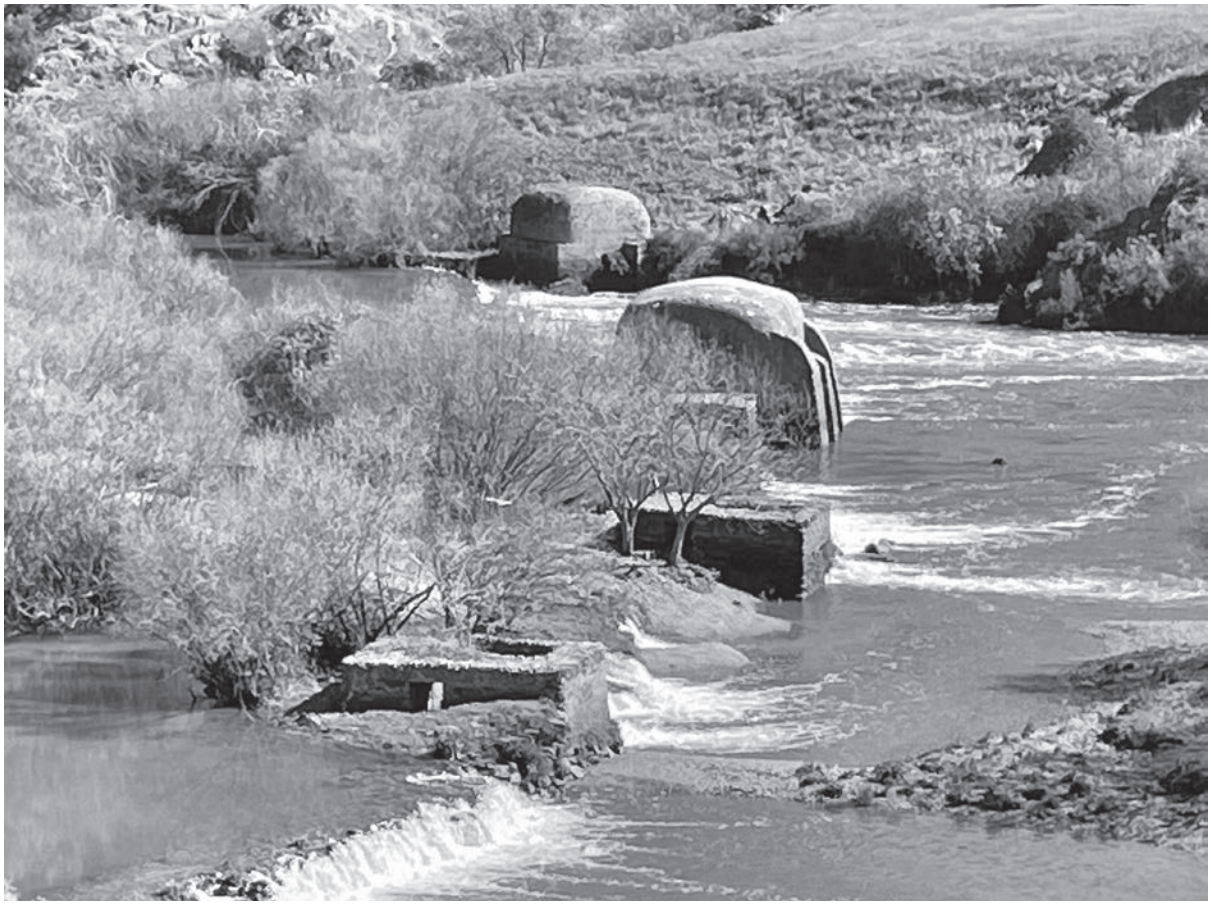

Restanten van de demontabele molens in het midden van de rivier

Pal molen De Reus

De pal op molen De Reus had zoveel ruimte dat, als deze erin gelegd werd, deze zo ver van het bovenwiel af kwam te hangen, dat deze nog maar een heel klein gedeelte van de kam kon aangrijpen.

Na het afzeilen van de molen legden we tijdelijk een spie tussen de klamp en de pal, zodat deze naar het bovenwiel toe kwam en over de volle breedte van de pal zijn werk kon doen. Als we weer met de molen gingen draaien werd bij het lichten van de pal tevens de los aangebrachte de spie weggenomen. Tijdens de een van onze draaidagen werd vergeten de spie tussen de klamp en de pal weg te halen. Toen we hierna aan het opzeilen waren bleek bij het opleggen van de vang dat deze niet geheel aanrijgde, met als gevolg dat het gevlucht in beweging kwam tijdens het opzeilen. Bij nader onderzoek bleek dat de uitgenomen pal met de zijkant tegen de rand van het bovenwiel hing, doordat deze door de nog aanwezig spie daar tegenaan werd gedrukt. Door een uitstekend deel van de eikenhouten belegstukken, die op het bovenwiel geplaatst zitten, werd het bovenwiel bij het opleggen van de vang tegengehouden waardoor de vang niet kon aanrijgen. Hierdoor ontstond de gevaarlijke situatie dat het gevlucht in beweging kwam door het (verlaat) aanrijgen van de vang, doordat het uitstekende deel van het beleghout de pal passeert. Na deze ervaring de spie direct weggehaald. Hierbij ook het uitstekende deeltje van het beleghout weggehaald en een definitieve oplossing gemaakt door een dunne plank op de klamp te schroeven zodat alles weer werkt zoals het behoort.

Peter Pouwels

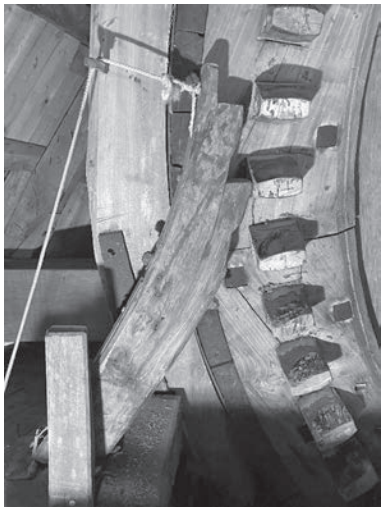

Ingelegde pal bij molen De Reus

Uitstekend stukje hout van een belegstuk

Plankje op de klamp

Aan de licht

Diego van Dijk

In De Molenvriend nr. 115 (pagina 10) informeerden wij u over ‘het jongste lid’ van onze vereniging, tevens molenaar in opleiding, Kaynee Heijnis. Al in april kon onze secretaris een ‘nog jonger lid’ inschrijven, Diego van Dijk uit Cuijk. Pas 12 jaar oud maar even gedreven om ook vrijwillig molenaar te worden. Hij is na de vakantie begonnen als 2e jaars op het Kandinsky college in Molenhoek.

Eigenlijk was Diego al enkele maanden actief op enkele molens, vooral in Gassel, Beuningen, Wanroij, voor zover dat mogelijk is met zijn school. Ook hij bouwde toen al werkende modelmolentjes met KNEX constructiesysteem. Ook is hij thuis bezig met het herstellen van een achtkant modelmolen, om die weer in de tuin te kunnen plaatsen. Op zaterdag 22 april nam hij ook deel aan onze voorjaarsexcursie naar Schouwen-Duiveland. Daar heb ik hem pas beter leren kennen, ook als bouwer van de KNEX molentjes die in sommige molens van onze verenging staan.
Diego vertelde mij dat hij al als kleuter interesse had in molens. Zijn beide opa’s in Servië waren molenaar op watermolens. Voorlopig is hij ‘aspirant molenaar-in-opleiding’. Hij is geïnteresseerd in het beoefenen van het ambacht van molenaars maar zeker ook in de constructie van molens.

Volgens de regels van het ‘Gilde van Molenaars’, kan je pas officieel mio worden als je 14 jaar oud bent. Maar dat deert hem niet, en de molenaars ook niet. Hij weet al genoeg van molens om actief mee te kunnen doen. Op bijgaande foto is hij behulpzaam bij het opzeilen van de Bergzicht molen in Gassel.

Wij wensen Diego veel plezier bij het verder ontwikkelen van zijn passie voor molens en het ambacht van molenaar.

Aart Mul
redactie De Molenvriend

Diego bezig met opzeilen in Gassel

Aan de licht
Henk Vinkers

Na mijn technische opleidingen in Arnhem en Wageningen (cultuurtechniek, hydrologie) heb ik in diverse functies gewerkt bij een ingenieursbureau en een onderzoeksinstituut op drinkwatergebied. Toen ik mijn pensionering zag naderen, heb ik een opleiding tot meubelmaker gevolgd en een eigen werkplaats laten bouwen. Toen ik in 2011 met pensioen ging, kon ik dus meteen aan de slag.

Mijn technische achtergrond is altijd een belangrijke drijfveer geweest om mij bezig te houden met het maken en repareren van dingen en apparaten. Behalve met het maken van meubels en aanverwant houtwerk, ben ik mij daarom ook gaan inzetten voor het 'Repair Café'. Daar help ik mensen door hun kapotte spullen te repareren. Dat doe ik trouwens ook thuis, voor buren, vrienden en bekenden. Daarnaast ben ik wekelijks op de Buurtbus te vinden.

Mijn interesse voor molens werd gewekt toen Nico van den Broek op de Zeldenrust in Overasselt begon met de opleiding tot molenaar. De techniek, de constructie, het ambachtelijk werk en de geschiedenis van molens sprak mij aan. Mijn opleiding begon op De Zeldenrust in Overasselt. Via een relatie kwam ik in contact met de eigenaar van de Sint Annamolen in Nijmegen, waarna Nico mij daar verder opleidde. Zo werden de "omstreken" van onze "Molenvereniging in het Land van Cuijk en omstreken" een flink eind naar het noorden opgeschoven.

De opleiding boeide mij mateloos en voorjaar 2023 ben ik geslaagd. De Sint Annamolen, waar Nico nu nog meer mio's opleidt, beschouw ik als mijn vaste molen. Samen met de molenaars / mio's van de Heumense molens vormen we tevens een fijne club en kunnen we elkaar opvangen en vervangen. Naast het draaien hebben de technische aspecten van

Henk Vinkers bij de Sint-Annamolen

onderhoud en verbetering mijn interesse. Ik mocht al meewerken aan het verbeteren van de veiligheid op De Zeldenrust (hekje) en het maken van spaken voor een nieuw kruirad op de Sint Annamolen. Met dat soort werk hoop ik door te gaan. De Vereniging zie ik als mogelijkheid tot kennisuitwisseling en onderlinge hulp.

Henk Vinkers

De bonte knaagkever

In de vaste rubriek “Molens in de regio” wordt deze keer verslag gedaan van bestrijding van de bonte knaagkever. Ter informatie daarom wat achtergrondinformatie over dit houtborend insect.

de redactie

Bonte knaagkever
De bonte knaagkever (Xestobium rufovillosum Degeer) wordt ook wel de grote houtwormkever of het doodskloppertje genoemd. De larve heeft als naam grote houtworm. De bonte knaagkever komt voornamelijk voor in eikenhout (loofhout) en soms ook in grenenhout. De houtaantaster voelt zich het prettigst in vochtig hout, zoals balkopleggingen in muren en muurplaten. Maar ook hout dat licht aangetast is door schimmels, is vatbaar voor de bonte knaagkever. Dankzij zijn voorliefde voor eikenhout, treffen we de bonte knaagkever voornamelijk aan in oude gebouwen zoals molens, grachtenpanden, boerderijen, kerken, torens en gemalen.

De bonte knaagkever herkennen
De bonte knaagkever heeft een donkerbruine kleur en is 5 tot 8 millimeter lang. Op de dekschilden zitten geelachtige spikkels. Een besmetting van de bonte knaagkever is te herkennen aan de ronde uitvliegopeningen in het hout met een diameter van 2,5 millimeter tot 4 millimeter. De totale duur van de ontwikkeling van ei tot volwassen is ongeveer 3-5 jaar. De larve van de bonte knaagkever herken je aan zijn witte C-vormige lichaam en wordt de grote houtworm genoemd. De grote houtworm kan 6 mm lang worden.

Om een actieve besmetting van de bonte knaagkever te herkennen, let je op de volgende signalen:
- In het besmette hout vind je gaatjes met een diameter van 2,5 tot 4 mm groot. Dit zijn de uitvlieg openingen van de bonte knaagkever.
- Je vindt boormeel op of onder het hout. Het boormeel bevat bolvormige deeltjes.
- In de buurt tref je volwassen bonte knaagkevers aan.

Bron: website www.ongediertegone.nl

Molens in de regio

Molen Nooitgedacht, Afferden

De spruiten, schoren en staart zijn opnieuw geschilderd, en zien er weer als nieuw uit. We ontvangen meestal de gasten die voor een weekend of week in de molen verblijven, vooral vriendengroepen en families, wat een aardige dynamiek geeft.
Vanwege de ovale kruiring gaat het kruien op twee punten extreem zwaar. Harry Beijk had daarvoor een oplossing, een draadeindsnijder voor pijpen en buizen. Deze is aangepast om op de as van de kruilier te passen. Wanneer je rekening houdt met de lengte van het verlengsnoer, werkt het prima. Langzaam en lawaaiig, maar een stuk makkelijker dan met de hand.

Frans en Appie

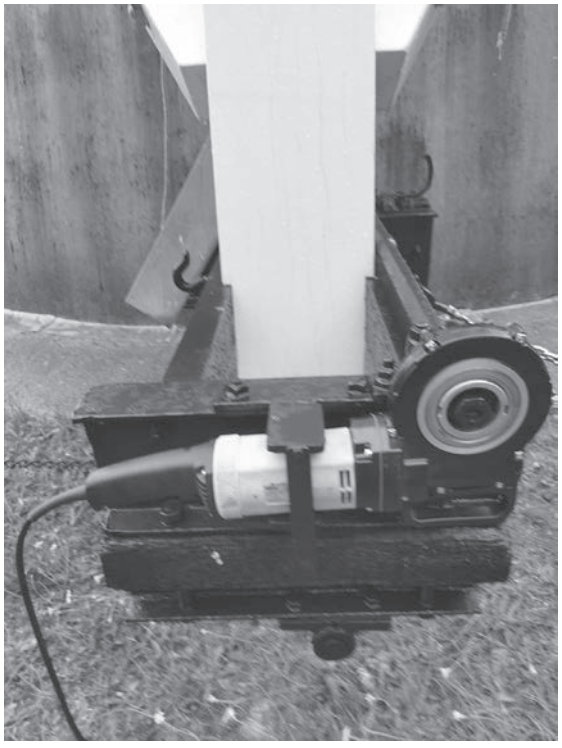

Boven: een draadsnijder als elektrische vervanging van de zwengel van de kruibok. Onder: kruibok met elektrische aandrijving.

“Martinus” molen, Beugen

Hoewel het de laatste tijd rustig is geweest in en rondom de Martinus molen in Beugen is er toch wel wat te melden. We hebben wat minder kunnen draaien dan we eigenlijk zouden willen, dit is het gevolg van ziekte, vakanties en ook van geen wind.
Maar enige maanden geleden kwam de overbuurman van de Martinus, Martien van de Berg, ons vragen of wij belangstelling hadden voor het grafopschrift van Martinus van de Berg, de naamgever van de molen. Het graf werd namelijk geruimd en de familie vroeg zich af of het opschrift niet een plekje in de molen kon krijgen. Het leek ons een goed idee om op deze manier in de molen duidelijk te maken waar de naam vandaan komt.
De familie Van de Berg heeft de steen met het op-

Grafopschrift van Martinus van de Berg, naar wie de Martinusmolen vernoemd is.

schrift laten opknappen, we hebben het een mooi plekje in de molen gegeven en op deze manier een stuk van de geschiedenis in de molen vastgelegd.

Zoals op alle molens vinden wij het “meestal” leuk als er bezoekers komen, maar er zijn natuurlijk uitzonderingen. Nadat op een zaterdag Marko een aantal uurtjes gedraaid had, kreeg ik een mailtje van hem dat we ongenode bezoekers hadden. Een aantal hoornaars vonden het nodig om boven in de kap een nest te gaan bouwen. Dit soort bezoekers wordt niet door ons op prijs gesteld!!
Ik heb het dan ook gelijk gemeld bij de afdeling vastgoed van de gemeente Land van Cuijk. En kreeg al heel snel een telefoontje van de ongediertebestrijding die is op dinsdagmiddag langs geweest is, het nest heeft ingespoten en er is nauwelijks nog iets van terug te zien. Hopelijk blijven ze weg.

namens Marko, Pieter, Joke en Albert
Harm van Es

Korenmolen Jan van Cuijk St. Agatha

De zomervakantie is alweer voorbij! Wederom is dit jaar de molen gedurende 3 weken gesloten geweest, tijdens onze vakantie. Even andere dingen ondernemen, maar toch in deze periode ook uitstapjes gemaakt naar collega-molenaars in het land, om daar ook eens even in hun molen te kijken.
De zomervakantie werd ingeluid met een openluchtconcert van het Cuijkse popkoor Noisy Voices uit Cuijk bij de molen. Een kleine 100-tal bezoekers bezocht deze zomerse avond, het concert dat mede georganiseerd werd door Nico en Wilma van den Broek.

Optreden van Noisy Voices bij de Jan van Cuijk

Afgelopen augustus is de monumentenwacht op bezoek geweest. Hier zijn toch wel weer enkele zaken aan het licht gekomen die even wat aandacht verdienen. Zo is de dakbedekking inclusief de loodslab in de muur aan vervanging toe. Dit veroorzaakt ook lekkages bij harde regen. Harde regen hebben wij afgelopen maanden regelmatig gehad. Dit had als gevolg dat er water binnendrupt in het pakhuis. Advies is om de dakbedekking compleet te vervangen. Een verzoek om dit uit te voeren is ingediend bij de gemeente Land van Cuijk.

Ondertussen zijn ook de brandblussers en de bliksemafleider gecontroleerd en goed bevonden door de uitvoerende instanties. De aanstraalverlichting rondom de molen is vervangen door energiezuinigere led-verlichting.

Verrast waren wij toen we door het Gildebestuur van de afdeling Brabant gebeld werden met de mededeling dat wij de winnende foto ingediend hadden met de molen en de Brabantse molenvlag, tijdens het jubileum van het landelijke Gilde van Molenaars ter gelegenheid van hun 50-jarig bestaan. Een afvaardiging van het gildebestuur afdeling Brabant kwamen persoonlijk een heerlijke taart afleveren op de molen. Zoals we in Brabant gewend zijn werd deze taart, samen met een bak verse koffie, meteen ”soldaat gemaakt” [Iets soldaat maken betekent ‘iets opmaken’, meestal specifiek ‘iets opeten’ of ‘iets drinken’].
Wij zijn weer volop aan het malen op de molen. Er is niets mooier dan de molen te gebruiken waar deze voor gemaakt is.

Op 9 juli is de familie van de onlangs ons ontvallen molenaar Ben Verheijen op zijn geboortedag bij ons op de molen geweest. Dit was voor beide partijen een fijne samenkomst om terug te kijken op de plek waar Ben jarenlang werkzaam was als molenaar.

Tot slot wordt er achter de schermen hard gewerkt aan een nieuwe website van de molen, molenwinkel en stichting. Het is de bedoeling dat tijdens monumentendag deze de lucht in kan:
www.molenjanvancuijk.nl

Stefan en Bianca Willems

Achtkante bergmolen "Bergzicht", Gassel

De regionale Molendag op 10 april was een groot succes. Er zijn ruim 300 bezoekers geweest. Minder leuk was dat er eind april een kam in het bovenwiel brak. Voordat we de molen stil hadden staan waren er diverse kammen in zowel bovenwiel als bonkelaar in meer of mindere mate beschadigd geraakt. We hebben in eerste instantie de gebroken kam uit het bovenwiel gehaald, en ook een zestal kammen uit de bonkelaar, zodat we in ieder geval konden draaien (met het oog op het molenweekeinde in mei). Gelukkig kon de firma Beijk nog voor het einde van mei het nodige reparatiewerk verrichten. Er zijn in totaal 20 kammen vervangen (10 in het bovenwiel en 10 in de bonkelaar). Ook is het bovenwiel opnieuw gericht. Alles loopt nu weer soepel.

Op de luizolder lagen nog steeds de onderdelen van de Jakobsladder. Die hebben we uit de molen gehaald en in een schuur opgeslagen. De luizolder is nu wat overzichtelijker.
Afgelopen zomer zijn we ook weer veelvuldig geassisteerd door Diego, onze jongste leerling.

Jos vd Heyden, Piet Verbiesen, Pieter de Haan

Ronde stenen bergmolen "De Reus", Gennep

Op 14 april hebben we 'De Reus' in de rouw gezet i.v.m. het overlijden van Mariet Seegers, de partner van Jan Schim. We wensen Jan en zijn familie veel sterkte met dit verlies.

Molen De Reus in de rouw i.v.m. het overlijden van Mariet Seegers, de partner van Jan Schim.

Nieuwe poort bij molen De Reus

Dit jaar is molen De Reus 100 jaar in handen van de familie Coopmans; Jean Coopmans 1923-1955, Jan Coopmans 1955-2021, Jeanine Coopmans 2021 tot heden.
Dit jaar bestaat ook Molenstichting Gennep 25 jaar, hieraan wordt in september en oktober op een passende manier aandacht aan gegeven.

In de periode van begin april tot de tweede helft van juni heeft de wind bijna constant NO gestaan, dit is voor ons en de bezoekers van de molen de gevaarlijke hoek omdat de normale toegang tot de molen niet toegankelijk is. De bezoekers moeten dan onder via de belt naar binnen toe. De toegang via de buitentrap hebben we dan met een los hekwerk tijdelijk geblokkeerd, dit blijkt in de praktijk niet voldoende te zijn, sommige bezoekers verwijderen het losstaand hekwerk. Besloten is om aan de onderkant van de trap naar de belt een afsluitbare poort te plaatsen. Bij de molen tussen het stoomgebouw en de tuinkamer en langs het (pak) huis zijn al afsluitbare poorten van Engels hekwerk, gemaakt en geplaatst door 'de Zomereik' in Middelaar. Tijdens de Nationale Molendag heeft De Reus tot 18.00 uur volop gedraaid, er zijn die dag in totaal 42 bezoekers geweest, waaronder enkele collega-molenaars. Dit seizoen hebben we in totaal vier muizen in de val kunnen vangen met de Calvé pindakaas. In de droge periode toen er geen wind was, hebben we het mos van het dak verwijderd, dat bij regenbuien voor verstopping van de regenafvoer zorgde.

In juni hadden we een delegatie van de KBO uit Ottersum op bezoek voor een excursie, ondanks dat de molen niet kon draaien bij gebrek aan wind, hebben de deelnemers volop genoten van de rondleiding en zelfs met de handmolen nog wat meel gemalen.
Er is ook nog een mankement geweest met de pal en het niet aanrijgen van de vang, zie artikel "ter lering en vermaak" elders in dit blad.

Peter Pouwels, ook namens Coby en Jan

Zeskante Bergmolen, “Mariamolen”, Haps

Geen informatie ontvangen.

Achtkante bergmolen “Gerarda” te Heijen

We ontvangen op onze molen in Heijen redelijk veel bezoekers, soms een grotere groep. Zo was er laatst een groep scouts uit Bergen. Zelden zo’n leuke en gedisciplineerde groep gezien. Ze waren wat later i.v.m. overvloedige regen, waarvoor ze geschuild hadden. Maar dat mocht de pret niet drukken. Met 41 waren ze, en ze stonden netjes in de rij om in het hek te klimmen. Onderling hadden ze al afgesproken niet hoger dan de zesde kikker te gaan, om competitie te voorkomen. Ook families en passanten zien we verschijnen. Met de molen gaat het goed, geen problemen.

Harry en Frans

De Joannusmolen wordt hermetisch afgesloten met zeilen voor het vergassen van de bonte knaagkever.

Stenen grondzeiler ”Joannusmolen”, Heumen

Vergassing Joannusmolen Heumen
Zoals in de vorige Molenvriend vermeld, zou de Joannusmolen 4 juli ‘vergast’ worden, om de ongenode ‘gasten aan tafel’ de bonte-knaagkevers op te ruimen. Doordat er te veel wind stond moest de vergassing uitgesteld worden en kon niet eerder dan donderdag 6 juli de molen ingepakt en vol met gas gezet worden. Deze donderdag stond een ploeg van 3 medewerkers van het vergassingsbedrijf en een dame van de ‘Dienst Inspectie Leefomgeving en Transport’ om 08.00 u op de stoep.

Onder streng toezicht werd de molen voorzien van een geel-zwarte bekleding met dikke speciaal hiervoor bestemde zeilen. Een klusje dat tot 16.00 u duurde, mede doordat dit zorgvuldig moest gebeuren met het oog op het giftige gas dat in de molen ingespoten werd. Intussen werd de molen afgezet met grote bouwhekken om iedereen op een minimale afstand van 10 meter van de molen te houden.

Om 16.00 u begon men met het inspuiten van het gas Vikane (werkzame stof sulfurylfluoride) en moest de molen tot zondag 9 juli ingepakt en onder permanente controle blijven. ’s Vrijdags bleek er toch nog een lek aanwezig, rondom de askop en moest men dit eerst repareren en vervolgens nog een dosis van het gas bijspuiten. Zondagmorgen om 08.00u kon gestart worden met het zorgvuldig ontgassen van de molen. Onder voortdurende bewaking werd het gas langzaam uit de molen gepompt en om 10.30 u kon men starten met het weer uitkleden van de molen. Om 13.00 u werd de molen vervolgens weer overgedragen aan de molenaars.

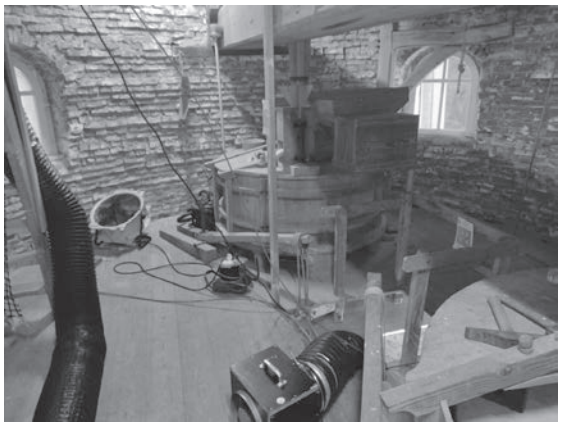

Een wirwar van slangen en ventilatoren om het gas door de hele molen heen te laten circuleren

Het gas moet ervoor zorgen dat alle bonte-knaagkevers inclusief de eventuele larven die zich in het hout bevinden, het niet overleefd hebben. Geen garantie dat het niet meer terug zal komen, maar met goed toezicht en regelmatige controle door de molenaars is het mogelijk om eventuele nieuwe (ongenode) gasten op een wat minder ingrijpende manier te verdelgen. De volgende stap is nu het aangetaste hout (bovenwiel, bonkelaar en diverse balken) te controleren en daar waar nodig te vervangen.

Ron Smit, Theo Jetten en Nico van den Broek

Achtkante stellingmolen te Linden-Katwijk

Van deze molen deze keer geen directe bijdrage, i.v.m. vakanties van de molenaars.
Wel even een kort berichtje o.b.v. mijn (Aart) recente bezoek aan deze molen. Er was toen vastgesteld dat de stevige lendestut toch zo gescheurd was dat hij moest worden versterkt. Gedaan door de molenaars. De molen draait regelmatig op donderdagen in de even weken. Dat wordt dan duidelijk kenbaar gemaakt met vlag en spandoek aan het galerijhek. Toch blijkt dat de nieuwe ingang naast de parkeerplaats van Nabuurs, met een eigen hek aan de (drukke) weg, een belemmering is om gewoon even binnen te lopen. De parkeermogelijkheden zijn daar ook beperkt. Maar een bezoek aan deze zeer fraaie molen is altijd weer plezierig en leerzaam. Let dus op of de vlag aan het galerijhek waait!

Aart Mul, ook namens Peter Simons en Rob Snel

De nieuwe vlaggestokhouder op de Lindense molen

Stenen bergmolen "De Korenbloem", Mill

Ook in Mill was de regionale Molendag op 10 april een groot succes. Ruim 250 bezoekers hebben de molen die dag bezocht. Pieter was de molenaar van dienst en had zich verzekerd van de assistentie van Bianca v.d. Heuvel, MIO op molen De Haag in Beuningen. In de invaart hadden de vrouw en dochter van Pieter een expositie ingericht van glassierkunst en keramiek. Voor de gelegenheid werden er bovendien worstenbroodjes gebakken, die bij hoge uitzondering warm uit de oven werden verkocht. De belangstelling tijdens het molenweekeinde was daarentegen iets meer bescheiden.

Wat de molen zelf betreft zijn er een paar kleine onderhoudswerkzaamheden verricht. De plank waarlangs de vangbalk beweegt, was gebroken. Mede daardoor was hij moeilijker uit de haak te lichten. Peter heeft de plank vervangen door een nieuw, stevig exemplaar en nu vangt de molen weer soepeltjes. Ook heeft hij een stukje uit de rust gezaagd zodat de rijklamp iets verder kan zakken. Het bovenwiel loopt nu niet meer tegen het buikstuk aan. We hebben nog steeds het plan om de bovenas bij het halslager iets op te tempelen.

Pieter de Haan, Peter Simons, Ramon Ligthart

Standerdmolen "Maasmolen", Nederasselt

Op dinsdag 18 juli was het dan, na twee afgelastingen vanwege teveel wind, eindelijk zover dat de Maasmolen ontdaan zou worden van het teveel aan ongedierte waardoor hij geplaagd werd. Rond het middaguur meldde het bedrijf Anticimex zich, want om vier uur zou de wind gaan liggen. Er werd onmiddellijk begonnen met de voorbereidende werkzaamheden zoals het plaatsen van hekken rondom de molen, het klaarleggen van de rijplaten voor de hoogwerker en het aansluiten van het aggregaat, de ventilatoren en de meetinstrumenten. Voor alle duidelijkheid, op de Maasmolen is geen stroom, water of elektra aanwezig. In dit geval wel lekker gemakkelijk voor mij, ik hoefde niets af te sluiten.
Om vier uur passeerde een stevige regenbui en daarna was het inderdaad windstil, ongeveer een half uur lang. Daarna keerde windkracht 3 à 4 gewoon weer terug en dat maakte het werk voor de mannen van Anticimex behoorlijk zwaar. Alle zeilen die nodig waren om de molen in te pakken moeten met de randen in elkaar worden gedraaid en om de ongeveer 10 centimeter voorzien worden van een klem. Daar waren er dus heel wat voor nodig! Al met al een hele klus.

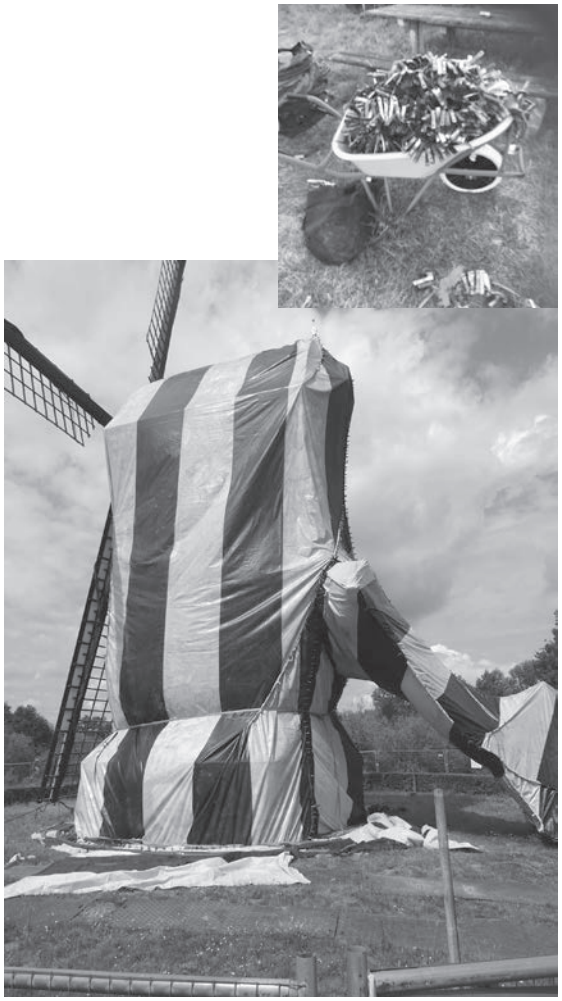

De Maasmolen in Nederasselt werd ingepakt voor het vergassen van houtborende insecten. De kleine foto laat de klemmen zien waarmee het zeil afgesloten werd.

's Avonds om 10 uur was de boel klaar en werd het gas ingespoten. De volgende twee dagen werd telkens gecontroleerd of de druk nog voldoende was en werd er, indien nodig, gas bijgespoten. Op vrijdagmorgen ging de "gasmeester", voorzien van een gasmasker met perslucht, naar binnen en sloot de ventilatoren aan op een grote flexibele gasbuis, die naar buiten werd geleid. De ventilatoren die tot dan hadden gezorgd voor de circulatie van het gas, werden nu gebruikt om het gas uit de molen te blazen. Na een uurtje was de molen ontgast en kon de molen weer worden uitgepakt.
's Middags rond vier uur was alles klaar en opgeruimd en kon de molen weer veilig betreden worden. De afgelopen weken was het een beetje vreemd om nergens een levende spin tegen te komen. Maar zij zullen spoedig weerkeren, verwacht ik. Hopelijk blijven de bonte knaagkevers en de houtwormen iets langer weg.

Nog net voor de vergassing had molenmaker Coppes de loszittende insteek-as vastgezet en de schaliën op de kap en de lui-kap in de zwarte coating gezet. Tevens heeft hij toen geconstateerd dat een van de trapschoren vol zwam zat en bijna gebroken was. Hier heeft hij een noodreparatie uitgevoerd maar de beide trapschoren en de spruitbalk zijn slecht en dienen op niet al te lange termijn vervangen te worden.

Maar ik eindig met goed nieuws. Er heeft zich een opvolger gemeld voor Rob Snel. Zijn naam is Vincent Claessens en hij komt uit Cuijk. Hij heeft het molenaarsdiploma in 2016 behaald maar heeft daarna eerst zijn studie afgemaakt. Vincent heeft al een aantal keren meegedraaid op de Maasmolen en aangegeven dat hij graag op de Maasmolen komt meedraaien. Daar ben ik ontzettend blij mee natuurlijk. Jullie gaan hem de komende tijd zeker een keer ontmoeten. Elders in dit nummer vinden jullie een artikel over het afscheid van Rob Snel. December 2016 kwam ik op de Maasmolen terecht en ontmoette ik Rob voor de eerste keer (samen met Frans Heessen). Sinds die tijd hebben we vele uren samen doorgebracht op de Maasmolen en ik heb altijd heel prettig met hem samengewerkt. Ik vind het dan ook erg jammer dat Rob gestopt is. Hij was een heel kundige molenaar met veel technische kennis van wie ik veel geleerd heb. Maar ook een fijn mens met wie ik vele persoonlijke gesprekken heb gevoerd. Bedankt Rob, het ga je goed!
Piet Verbiesen

Bergmolen "De Vooruitgang", Oeffelt

In Oeffelt zijn met de opleiding bezig: Albert Klarenberg (Boxmeer), Joke Klarenberg (Boxmeer), Janina Tischler (Duisburg) en Lars Spickermann (Uedem).

Op 10 april waren we open in het kader van de regionale Molendag Land van Cuijk. Ter afsluiting van de restauratieperiode is de molen op die dag geopend door wethouder Joost Hendriks. Voor deze dag hebben we samengewerkt met de Heemkundevereniging Oeffelt, die een expositie had ingericht. Getoond werden oude foto's en gegevens van de twee molens van Oeffelt, de molen van Gerrits en de molen van Manders. Verder foto's en gegevens van de eerste fokwieken van Nederland, die op de molen zijn gemaakt in 1946. Bij de restauratie (2022) zijn deze weer aangebracht conform de originele werktekeningen van Fauël.

Bij gelegenheid van de opening heeft Hans Heijs zijn molenboekenverzameling geschonken aan de Molenvrienden Land van Cuijk. De verzameling is geplaatst op onze molen. De boeken zijn t.z.t. beschikbaar om te lezen en te lenen voor opleidingsdoeleinden. Het

was een drukke dag met veel belangstelling. (Opm.: zie ook verslagje van de redactie met foto's.)

In de afgelopen tijd is de molen in de rouwstand gezet, wegens het overlijden van Ben Verheijen. Op 13/5 hele dag gedraaid in het kader van Nationale Molendag. Sonja heeft een interview gegeven bij radio omroep Land van Cuijk op 19 mei. Op 26 augustus is er een besloten open avond op onze molen voor de leden van Molenvrienden Land van Cuijk in combinatie met een BBQ. Op 6 oktober zijn op de molen in Oeffelt landelijke examens. 4 kandidaten gaan voor het behalen van het molenaarscertificaat van "De Hollandsche Molen".

De haag voor onze molen werd te hoog en verstoorde de windvang. De gemeente heeft deze teruggebracht naar een normale hoogte. Waarvoor onze dank. Nu nog de rest van de parkeerplaats bijwerken.

John Houben, Theo van Bergen, Sonja Middelink

Standerdmolen "De Korenbloem", Oploo

Het grote gevaar van een grondzeiler is dat alles rond de molen binnen handbereik is. Laat ik liever zeggen binnen "maaibereik". In juli, binnen een paar weken, zijn onze roedkettingen tweemaal zo zwaar beschadigd door de grasmaaier dat ze gerepareerd moesten worden. De laatste keer was de ketting zelfs helemaal doormidden. Ik moet eerlijk zeggen dat op de melding van een dergelijk incident door onze beherende molenstichting tamelijk lauw wordt gereageerd. Ofschoon wij allen weten dat correct aangebrachte en degelijke kettingen van levensbelang kunnen zijn ter bescherming van de molen tegen storm en ander onheil. Ook de molenklem van de bliksemafleider is afgebroken. Of deze incidenten iets met elkaar te maken hebben laat zich raden. Uiteraard is meteen onze reserveklem gemonteerd.

De nieuwe zeilen liggen klaar in de molen. Binnenkort worden ze gehangen. Sabine kan nu mooi de nieuwe valbeveiliging gebruiken. Van de oude zeilen is niet veel bruikbaars meer over.

Het kruien gaat iets beter, misschien ook wel geholpen door de hogere temperaturen. In Sint Hubert ligt een halve binnenroe te wachten op transport naar Oploo. Dit ter vervanging van onze staartbalk en dit past helemaal in het streven de molen naar de toestand van 1946 terug te brengen. Het kruiwerk wordt dan ook hersteld.
In de aangetaste hoekstijl moet nog composiet worden gegoten. De vloer moet nog goed gespijkerd worden na het werk aan de lange burriebalk. Verder hebben we nog als wens de roeden minder wanwichtig te krijgen. Het is bij weinig wind een lastige klus om de juiste roede opgezeild te krijgen. De as zou dan gelijk iets kunnen worden opgetempeld omdat hij wel heel erg kort langs de tussenbalk draait.

Over bezoek hebben we niet te klagen. Er gaat geen draaidag voorbij of we hebben belangstelling. Het is zelfs zo dat er regelmatig een grote bus aankomt met Amerikaanse toeristen die de Van Gogh Tour doen richting Nuenen.
We blijven benieuwd naar de organisatie van het molenbeleid in onze nieuwe gemeente. We hebben al wel begrepen dat de vergoedingen geharmoniseerd worden, wat in ons geval zal betekenen dat er voor ons minder beschikbaar komt. Ook zijn we erg benieuwd hoe straks het klein onderhoud geregeld zal worden. Want het lijkt niet erg praktisch om voor iedere spijker of molenklem de factuur aan de gemeente door te sturen.

Er zijn nog enkele gebeurtenissen rond de windmolen; dit zijn op 17 september de federatie-kampioenschappen van de Brabantse Schuttersgilden en op 30 september het 12,5 jarig bestaan van smartlappenkoor "Zowwa Zuuver".

Jan, Sabine, Theo

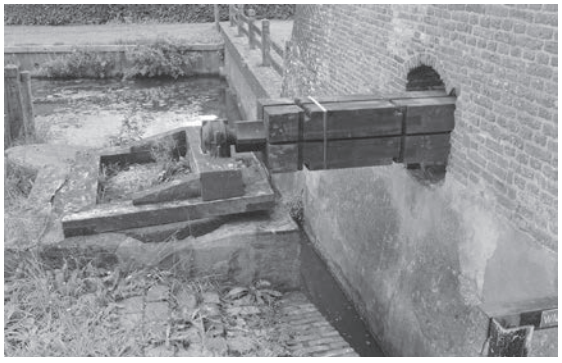

De watermolen in Oploo zonder rad

Nieuwe brug over de molenbeek

De watermolen, Oploo

18 juni was er een grote drukte rond de watermolen. Op deze zondag werd de grote Gildedag gehouden. Bij de watermolen stond een heel oude vrachtauto met zakken graan. Het publiek had de gelegenheid de molen (aan de buitenkant) te bezichtigen want binnenin was het secretariaat en kleedruimte.
We hebben een uitzonderlijk natte zomer. Je zou denken, dat is ideaal voor een watermolen. Maar het rad is gedemonteerd en ligt nu op de werf van de fa. Beijk. Het rad wordt helemaal gereviseerd. Er komen 40 nieuwe corten-stalen schoepen op. Het geeft tevens de gelegenheid en ruimte om de muren bij het rad eens goed onder handen te nemen. Hier zullen professionele bedrijven hun vakmanschap op botvieren. Er ligt een mooie nieuwe brug bij het rad.

De bouw van de nieuwe woningen tegenover de watermolen vordert gestaag. Met enkele van de nieuwe bewoners hebben we al kennisgemaakt. Over de interne verbouwing van het zogenaamde 'huisdeel' is het na besprekingen overduidelijk dat de nieuwe gemeente hier niet aan meebetaalt.
Van het plan Molenbeek is niets meer gehoord. Het is in ieder geval heel duidelijk afgesproken en op papier gezet dat aan de toevoer en afvoer en het peil van de Molenbeek niet wordt geprutst.

Sabine, Theo, Jan

Laatste nieuws:
Het bedrijf van De Bont uit Vught is begonnen met de muur bij het waterrad. Die omgeving is zover drooggezet. Zoals dat vaak gaat blijkt de zaak een stuk erger dan verwacht. Hele stukken muur zijn erg slecht en moeten vervangen worden. Het blijkt dat bij een erg lang geleden restauratie kalkzandstenen zijn gebruikt op die cruciale plek. Die stenen zijn dus absoluut niet geschikt voor dit werk. Er is overleg met het adviesbureau nodig over de situatie. Ook blijkt er onder de muren van de wateruitloop veel onderspoeling te zijn. Dit zal ook worden besproken.

Standerdmolen "Zeldenrust" Overasselt

In de weken voor nationale Molendagen is de Zeldenrust voorzien van een nieuw dak. De oude dakbedekking, schaliën met hieronder dakleer, zat er al veertig jaar op en was hard aan vervanging toe. We dachten dat de molenmaker veel rotte plekken tegen zou komen in verband met lekkage. Gelukkig bleek dit niet het geval.
De nationale Molendagen zijn weer goed bezocht. Het valt ons op dat veel mensen, ondanks dat we iedere zondag draaien, de weg naar de Zeldenrust weten te vinden. Deze zomerperiode hebben we niets bijzonders te melden. Regelmatig komen molenaars elders uit het land de molen bezoeken. Je geeft dan een heel andere rondleiding als voor mensen die "gewoon" even komen kijken en uitleg willen.
De molenaars van de Zeldenrust

Nieuwe schalieën voor de Zeldenrust te Overasselt.

Watermolen "De Bovenste Plasmolen", Plasmolen

In april zijn de drie grote gaten in het talud van de opgeleide beek door het waterschap gedicht en ingezaaid met een grasmengsel, ook zijn de tijdelijke meetgoten vervangen door pijpen met een grotere diameter, zodat we weer voldoende water bij de molen krijgen om te kunnen malen. Het sluisje van het Groene water staat nog op de planning om hersteld te worden, mogelijk komt hier eenzelfde verstelling op als op de verdeelbak. Nationale Molendag op zondag 14 mei was een groot succes, tussen de 160 en 175 bezoekers zijn op de molen op bezoek geweest. Zaterdag 17 juni is Emma van Verschuer overleden, hiermee is een einde aan een tijdperk en de afsluiting van een generatie gekomen. Medio juni kregen we bezoek van enkele ongenode gasten die het op onze graanvoorraad gemunt hadden. Tussen de zakken met graan vonden we tot onze schrik enkele tientallen graankalanders, we hebben alles uit de kast moeten halen om te voorkomen dat de totale graanvoorraad van onze molen verloren zou gaan. Van onze voorraad van 'oude granen', afkomstig van de oogst van 2022,

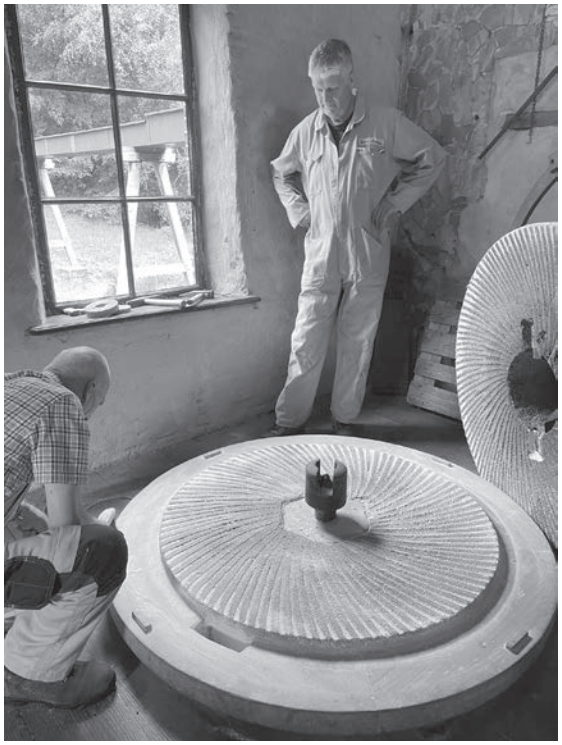

Opengelegd steenkoppel in Plasmolen

hebben we in totaal 450 kg spelt, 225 kg emmer en 75 kg rogge kunnen malen.

Dit seizoen zijn er een drietal MIO's van de Wenumse watermolen en een van de Mallumse watermolen op bezoek bij de Bovenste Plasmolen geweest.

Peter Pouwels, ook namens Karel en Theo

Stellingmolen 'Luctor et Emergo", Rijkevoort

Er zijn (gelukkig) geen schokkende dingen te melden. De molenactiviteiten hebben wat op een laag pitje gestaan, doordat de molenaars erg druk waren met hun professionele en ander activiteiten en omstandigheden.
Sinds april is er met de wateraansluiting en die voor de WC helaas niets meer gebeurd. Paul heeft wel planken voor de aftimmering van de WC gebracht.
Op de regionale Molendag hebben we gedraaid en behoorlijk wat aanloop op de molen gehad.

Mari, Paul, Petro

Stenen bergmolen "De Heimolen", St. Hubert

Op Koningsdag, 27 april was De Heimolen weer een etappeplaats in de fietstocht die werd georganiseerd door de stichting Wanroijs Actie Comité, WAC (www.wac.nu). Verwacht : ca. 450 deelnemers.
De vrijwilligers van het WAC hadden daarvoor 's

De Heimolen te Sint-Hubert op Koningsdag

ochtends op het voorterrein al een luchtkussenspeelkasteel en een kraam voor het bakken van heel veel pannenkoekjes en het serveren van drankjes, waaronder natuurlijk ook echte Oranjebitter. De molen draaide, versierd met de vlaggenlijn. Rond het middaguur werd het gezellig druk op het voorterrein met heel veel fietsen. Er was ook belangstelling om even in de molen te komen kijken. Na deze stop moesten deelnemers verder om de fietstocht te voltooien. Zie ook de fotoreportage op de website van WAC.

Op 6 mei, kwamen, zoals ieder jaar, de communicantjes van de parochie 'De goede Herder', (www.parochiedegoedeherder-mill.nl) met begeleiders op bezoek in de molen. Een oriëntatie op de aloude keten 'Boer-molenaar-bakker' die eeuwenlang zo belangrijk was in het dagelijks leven in deze dorpen. Begeleidster was ook nu weer Mariska Gijsbertsen uit St. Hubert. Ook pastoor James G. Joseph was even aanwezig. We hebben alle tijd genomen om de (helaas slechts 4) jonge bezoekers uitleg te geven over de molen en de rol die die vroeger had in de dorpen. Zij hadden voor de molenaars een heel mooi aandenken aan dit bezoek gemaakt, een kleurrijk plankje met daarop 4 gekleurde papieren molentjes.

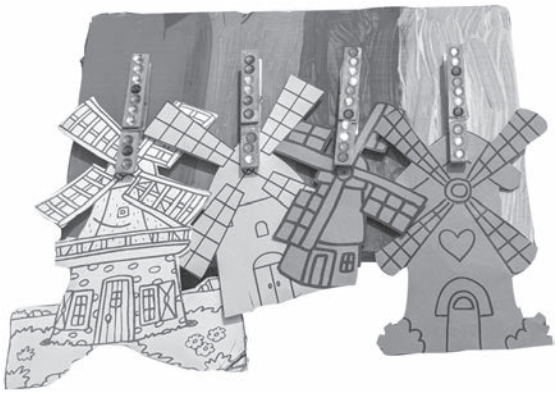

Molentjes geknutseld door de eerste communicanten van parochie De goede Herder

Schilderwerk aan de ramen

uithijsen van de oude roede

Een stuk van de oude roede wordt afgesneden voor hergebruik als staartbalk in Oploo

Beijk-roede 80 voor de Heimolen in Sint-Hubert

Er was na afloop nog even tijd om met de ansichtkaart en de kleurplaten even na te praten op het picknick-stel voor de molen.

In mei kon molenschilder Yuri Hildering (www.deschilder-natuurlijk.nl) eindelijk beginnen met een uitgebreide schilderbeurt van de Heimolen. Staart, schoren, luiken, buitenroede, deuren en ramen. Vooraf een grondige schoonmaakbeurt en reparatie van al te ver aangetaste delen. De rode hoogwerker van Beijk was daarvoor al neergezet bij de molen. Het grootste deel van dit karwei kon worden geklaard voordat de molenmakers van Beijk begonnen aan het vervangen van de binnenroede en de hekkens.

Na een lange voorbereiding was het op 20 juni dan eindelijk zover. Het vervangen van de Derckx binnenroede. Nu van het fabricaat Beijk en met een 'Van Bussel' neus (nu geheel van aluminium) met remkleppen. Walter had al eerder de voorbereidingen bij Beijk in Afferden daar bekeken. Maar toch een bijzonder moment dat de roede en de neuzen nu op een lange oplegger aankwamen bij de Heimolen. (foto)
Na het strippen van de oude Derckx roede moest die eerst nog worden verwijderd, gestreken. Er is gekozen voor horizontaal uithijsen van de oude roede en ook horizontaal steken van de nieuwe (foto kraan). Het was toch nog even lastig om die zo aan de haak van de vrachtauto-kraan te krijgen en zo te hijsen dat de voorzoom van de buitenroede niet beschadigd werd. En toen schuiven. Een staaltje vakmanschap van de molenmakers boven en de kraanmachinist beneden. Na ontroesten en verven van de roegaten in de askop, kon de nieuwe Beijk-roede er in worden geschoven (foto).
Daarna nog ruim een week hard werken voor Arjen en Henry om de nieuwe roede op te hekken en de nieuwe Van Busselneuzen te bevestigen. Maar het resultaat mag er zijn. De helft van de oude roede hebben we in overleg met Beijk bewaard om straks te kunnen gebruiken als nieuwe staart van molen De Korenbloem in Oploo. Eén stuk van ca. 1.50 m van de top van de oude Derckx-roede met een deel van de oude 'Van Bussel' neus (nog plaatstaal) daaraan bevestigd, is in de molen neergezet om bezoekers te kunnen laten zien hoe het was. De rest is als oud ijzer afgevoerd.

De molen en het voorterrein waren precies op tijd weer klaar voor het jaarlijkse evenement 'Muziek op de Molen' op zaterdag 8 juli, georganiseerd door de carnavalsvereniging 'De Bokken', met medewerking van 'Ut Mekkert', harmonie 'Ons genoegen' en diverse Joeks kapellen uit de buurt van St. Hubert. Het geheel onder de persoonlijke leiding van Hans Vermeulen.

Grote drukte bij "Muziek bij de molen"

In de middag hadden de organisatoren in een perfecte samenwerking het voorterrein van de molen ingericht. Met een tent voor de muziek, een frituurwagen, een koelwagen, een bezoekerstent, tafels en stoelen. De talrijke instrumenten werden vast klaargezet in de invaart. Wij hebben de molen versierd met de vlaggenlijn, maar niet opgezeild, omdat er nauwelijks wind was. Maar verder ideaal weer. Joke en Albert Klarenberg hebben geassisteerd, omdat Walter nog met vakantie was. Vanaf 19.00 uur startte de muziek en liep het voorterrein snel vol. Het werd gezellig druk en bleef dat ook tot ruim na tien uur. Zondagochtend was er al weer vroeg een ploeg vrijwilligers, die nog opruimde wat 's avonds was blijven staan. Sint Hubert kan terugzien op weer een zeer geslaagde avond. Volgend jaar weer, hopen we.
Ze ook: www.kliknieuwsdemaasdriehoek.nl/nieuws/algemeen/210607/kom-ook-genieten-van-muziek-bij-de-molen

Op donderdagmiddag 14 juli bracht de nieuwe burgemeester van het Land van Cuijk, mevrouw Marieke Moorman een bezoek aan de Heimolen. Onderdeel van haar reeks 'Route 33' bezoeken, aan de 33 kernen van de gemeente. Het bezoek was voorbereid door de plaatselijke dorpsraad, die haar ook vergezelden. Ook andere organisaties uit St. Hubert waren daarvoor naar de Heimolen gekomen.
Voor de molen waren statafels met stoelen neergezet, om daar met de burgemeester te kunnen spreken. Wij hebben ervoor gezorgd dat de molen opgezeild was, van vlaggen was voorzien en draaide. Er waren worstenbroodjes en drankjes, het dweilorkest 'Ut Mekkert' verzorgde een muzikaal welkom. De aanwezigen uit St. Hubert hadden veel te bespreken met de nieuwe burgemeester. Onze voorzitter Harm van Es was er ook voor gekomen. We hebben haar toch iets kunnen vertellen over' De Heimolen' als de laatste dorps-graanmolen in deze kern. Ook over

Doorhalen van de roeden in Ven-Zelderheide. Bij het schilderwerk is de Nederlandse vlag nu zo geschilderd dat de volgorde van de kleuren klopt bij het bovenste eind.

'Molenvrienden Land van Cuijk e.o.', de vereniging die in goed overleg met de gemeente, ook deze molen regelmatig laat draaien en daarmee probeert dit levend erfgoed te bewaren voor het dorp en de regio. Het was een informele en informatieve bijeenkomst waarin de burgemeester een goed beeld werd gegeven van wat St. Hubert is en wat de inwoners belangrijk vinden. (Zie ook de linkedin-pagina van Marieke Moorman)

Er waren ook 'normale' zaterdagen, waarop de molen draaide en open was voor bezoekers. Vooral toen de natte periode was aangebroken, moest regelmatig de belt worden gemaaid. Het 'bloemrijk grasmengsel,' waarmee Hans Vermeulen in april het perceel NW van de molen, (achter de Pot-roede) had ingezaaid had even tijd nodig om op te komen, maar is inmiddels een veelkleurige en zeer gevarieerde bloemenzee geworden.

de molenaars van De Heimolen, Walter en Aart

Bergmolen "Rust na Arbeid", Ven-Zelderheide

In nr. 115 werd al gemeld dat er reparaties zijn verricht aan het achterkeuvelens van onze molen. Daarna volgden deze zomer nog meer reparaties, door Beijk Molenmakers. Ook de schilder is weer actief geweest. Op de uiteinden van de wieken van de 'Rust na Arbeid' is de Nederlandse vlag afgebeeld, als banden, rood, wit, blauw. De volgorde kan alleen correct zijn als het verticale eind boven of onder staat. Toevallig vond Peter Pouwels in die periode een oude kleurenfoto, waaruit blijkt dat het net andersom zou moeten zijn, als in 2004 aangebracht. We hebben toen min of meer loterij gespeeld, want we hadden alleen zwart-wit foto's van vroeger. We hebben met die informatie nu de kleuren van de vlaggen weer 'omgegooid'. Nu is het weer zoals het hoort!

We vonden het ook nodig om de veiligheid rond het gevlucht te verbeteren. Daarvoor hebben we geel-zwarte schaarhekken gekocht met een max. lengte van 5 meter. Met een 2-punts bevestiging aan de molen en dwarsbalkje aan het andere einde. Nog wat aangepast voor voldoende stabiliteit. Doordat we slechts 3,5 meter nodig hebben, kan de afstand tussen de belt en de barrières mooi klein blijven. Veiligheid voor alles !

Ludger Pauls

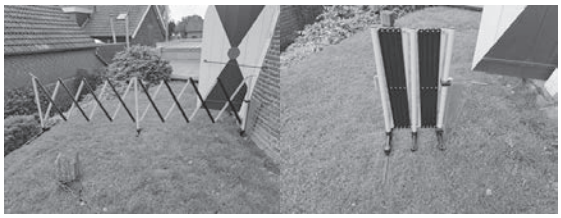

Nieuwe schaarhekken op de Rust na Arbeid

Standerdmolen “De Hamse Molen” te Wanroij

Onze nieuwe burgemeester van ‘Land van Cuijk’ heeft op 16 juni ook een kort bezoek gebracht aan onze molen.

De kop van één van de kandelaars is afgebroken: op de reparatielijst! De restauratie van de perken voor de molen is door de droogte (in het voorjaar, red.) helaas mislukt. Wessel Engels uit St. Anthonis heeft (zoals aangekondigd) drone-opnames gemaakt van onze molen, als onderdeel van zijn project om alle molens in het Land van Cuijk te filmen om er daarvan een kort filmpje te maken. Zijn eigen initiatief!

De mulders, Jan, Jos, Martijn

De Lohmühle, Duisburg-Baerl

Het is helaas niet gelukt om de Lohmühle op Tweede Pinksterdag, t.g.v. de *‘Deutscher Mühlentag 2023’* te laten draaien. Er is nog geen beslissing genomen over het verhelpen van het vastliggen van de kap op de kruikuip. Naast de mogelijkheid van het afzagen van een rand van de (dikke) kuip, hebben we als molenaars gekeken naar een alternatief, het aanbrengen van slagstukken op de overring.
Aan Vaags molenbouw is gevraagd om ook die mogelijkheid te overwegen en om daarvoor een kostenschatting te maken. Het lijkt er op dat die optie aanzienlijk duurder is. Hoe dan ook, uitvoering pas in december. Molenconsultant André Nibbelink heeft een inventarisatie gemaakt van onderhoud dat in de komende jaren noodzakelijk zal zijn. We gaan dat begin september bespreken, met het bestuur. Een technisch bestuurslid heeft het oude, maar slecht werkende slot van de kleine deur inwendig geheel vernieuwd, waarbij de oude slotkast geheel behouden is gebleven. Knap werk.

De openstelling van de molen t.g.v. de *‘Deutscher Mühlentag’* was door het bestuur goed voorbereid. Het inwendige van de molen was punctueel schoon en alle raampjes waren zelfs gelapt. Er waren mooie borden gemaakt, met uitleg over de techniek van de molen en de restauratie. Er was gerekend op een groot aantal bezoekers, en die bleken ook te komen, bij het mooie weer. Velen op de fiets. In de molen vlaai voor iedereen, gebakken en geserveerd door de echtgenotes van de bestuursleden. In de grote deur was braadworst verkrijgbaar. Op het voorterrein diverse kraampjes met verschillende dranken en er werden wafels en pannekoeken gebakken. Veel bezoekers namen ook de moeite om in de molen te komen kijken, tot in de kap. Sabine en ik waren aanwezig als molenaars en rondleiders. We konden aan bezoekers zo ook uitleggen waarom de molen nog niet kon draaien. Belangrijk om de steun te behouden van de lokale gemeenschap en sponsors, waarop nog weer een beroep gedaan moet worden om de molen echt draaivaardig te maken en te houden. Jaren later dan eerst gedacht.

Deze open dag, waarbij vele vrijwilligers actief waren, maakte ook duidelijk dat er betere afspraken moeten komen over de taken en verantwoordelijkheden van bestuursleden, vrijwilligers en de molenaars. Inmiddels is na een goed gesprek daarover een *‘Vereinsordnung’* vastgesteld.
Op 10 september, op de *‘Tag des offenen Denkmals’* zal de molen ook geopend zijn voor bezoekers. Wij zullen daar opnieuw als Nederlandse molenaars aanwezig zijn. Ook deze openstelling is belangrijk om het draagvlak voor de nog noodzakelijke investeringen in deze molen in stand te houden.

de vrijwillige Nederlandse molenaars
van de Lohmühle:Sabine, Jan, Frans, Aart.

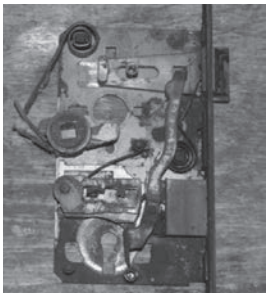

De Lohmühle met links een foto van het oude deurslot

Molenbezoek in de regio

Ronde stenen bergmolen "Nooitgedacht" te Afferden
Openingstijden: vrijdagmiddag 13:00 tot 16:00 uur
Molenaar(s): Harrie Beijk, Appie Koenders en Frans Rademakers
Telefoonnummer(s): 0485-531910 of 06-239 22 837

Ronde stenen bergmolen "Martinus" te Beugen
Openingstijden: woensdag van 9:30 tot 12:30 uur zaterdag onregelmatig
Molenaar(s): Harm van Es, Pieter Aarts en Marko Sturm
Telefoonnummer(s): resp. 06-519 46 318 en 06-196 24 177

Ronde stenen bergmolen "Jan van Cuijk" te Cuijk
Openingstijden: zaterdag 9:30 tot 13:00 uur
Molenaar(s): Stefan Willems
Telefoonnummer(s): 06-537 81 949

Achtkante bergmolen "Bergzicht" te Gassel
Openingstijden: donderdag van 10:00 tot 15:00 uur
Molenaar(s): Jos van der Heyden, Piet Verbiesen en Pieter de Haan
Telefoonnummer(s): resp. 06-194 99 455, 06-330 30 971 en 06-307 74 271

Ronde stenen bergmolen "De Reus" te Gennep
Openingstijden: woensdagmiddag van 12:00 tot 15:00 uur (alleen even weken)
Molenaar(s): Peter Pouwels, Jan Schim, Coby Weerts en Aart Mul
Telefoonnummer(s): 06-573 90 742 (Peter), 0485-515017 (Jan) 06-134 51 489 (Aart)

Zeskante bergmolen "Mariamolen" te Haps
Openingstijden: alleen op afspraak
Molenaar(s): Don Werts; Robbert en Sytske Verkerk
Telefoonnummer(s): 06-150 28 510

Achtkante bergmolen "Gerarda" te Heijen
Openingstijden: zaterdagmiddag van 13:00 tot 16:00 uur
Molenaar(s): Harry Kaak en Frans Rademakers
Telefoonnummer(s): 0485-516619

Ronde stenen grondzeiler "Joannusmolen" te Heumen
Openingstijden: alleen op afspraak
Molenaar(s): Nico van den Broek en Ron Smit
Telefoonnummer(s): resp. 06-133 61 153, 06-222 38 623

Achtkante stellingmolen te Linden / Katwijk
Openingstijden: donderdagmiddag van 13:30 tot 17:00 uur (alleen even weken)
Molenaar(s): Peter Simons
Telefoonnummer(s): 0485-313673

Ronde stenen bergmolen "De Korenbloem" te Mill
Openingstijden: op afspraak, verkoop worstebroodjes: dinsdag- en zaterdagmiddag van 13:30 tot 16:30 uur, vrijdag van 19:00 tot 21:00
Molenaar(s): Pieter de Haan, Peter Simons en Ramon Ligthart
Telefoonnummer(s): 06-307 74 271 of 06-549 38 743

Standerdmolen "Maasmolen" te Nederasselt
Openingstijden: zaterdagmiddag van 12:00 tot 17:00 uur
Molenaar(s): Piet Verbiesen en Vincent Claessens
Telefoonnummer(s): 06-330 30 971

Ronde stenen bergmolen "De Vooruitgang" te Oeffelt
Openingstijden: zaterdagmorgen van 9:00 tot 12:00 uur (of op afspraak)
Molenaar(s): John Houben; Sonja Middelink en Theo van Bergen
Telefoonnummer(s): 0485-320994

Standerdmolen "De Korenbloem" te Oploo
Watermolen te Oploo
Openingstijden: zaterdagmorgen van 09:00 tot 12:00 uur
Molenaar(s): Jan van Riet en Sabine Hillebrecht
Telefoonnummer(s): 0485-383551

Standerdmolen "Zeldenrust" te Overasselt
Openingstijden: zondagmiddag van 13:00 tot 16:00 uur
Molenaar(s): Stijn Arts; Nico en Wilma van den Broek
Telefoonnummer(s): resp. 06-538 39 213; 06-133 61 153

"De Bovenste Plasmolen" te Plasmolen
Openingstijden: iedere tweede zondag van de maand van 11:00 tot 16:00 uur (van mei tot en met oktober)
Molenaar(s): Karel Siebers en Peter Pouwels
Machinist: Theo van de Berg
Telefoonnummer(s): resp. 06-573 90 742 en 06-445 75 653

Ronde stenen stellingmolen "Luctor et Emergo" te Rijkevoort
Openingstijden: zaterdagmiddag van 13:00 tot 17:00 uur
Molenaar(s): Mari Goossens, Paul Verheijen en Petro Boon
Telefoonnummer(s): 0485-573815

Ronde stenen bergmolen "De Heimolen" te Sint-Hubert
Openingstijden: zaterdagmiddag van 13:00 tot 16:30 uur
Molenaar(s): Walter Cornelissen en Aart Mul
Telefoonnummer(s): resp. 06-255 25 737 en 06-134 51 489

Ronde stenen bergmolen "Rust na Arbeid" te Ven-Zelderheide
Openingstijden: zaterdagmiddag van 13:00 tot 17:00 uur
Molenaar(s): Ludger Pauls
Telefoonnummer(s): 0485-515789

Standerdmolen "De Hamse Molen" te Wanroij
Openingstijden: zaterdag van 13:00 tot 16:30 uur
Molenaar(s): Jan Selten, Jos Verberk en Martijn v.d. Hulsbeek
Telefoonnummer(s): resp. 0485-452587, 0485-578243 en 06-411 56 032

N.B. De openingstijden zijn slechts een indicatie. In sommige gevallen is/zijn de molenaar(s) niet of op een ander tijdstip aanwezig. Wilt u zeker zijn van een bezoek aan de molen, dan adviseren wij u telefonisch contact op te nemen met de desbetreffende molenaar(s).

BEIJK
VAKMANSCHAP SINDS 1946
EXPERTS IN
Bouw, onderhoud & restauratie wind- en watermolens
Restauratie & onderhoud monumentale panden en objecten
Restauratie en bouw van allerlei soorten houtconstructies
Ambachtelijke staalconstructies en aandrijvingen
Bekijk onze website www.beijkbv.nl voor meer informatie en projecten.
ZOON

MET DE JUISTE VEERKRACHT ...
BRENGEN WIJ ONDERNEMERS IN TOPVORM!
boladviseurs.nl/topondernemers
bol

GEK OP JE DIER?
WIJ OOK!
BIJ ONS VIND JE OOK VAN ALLES VOOR:
HOND | KAT | PAARD
DUIF | SCHAAP | VOGEL
GEIT | KIP | KONIJN
CAVIA | HAMSTER
1973 - 2023
50
VAKMANSCHAP
TUINCENTRUM
VAN DE HULSBEEK
TUINCENTRUMVANDEHULSBEEK.NL
uw dier - tuin - vijverspecialist
OOSTEIND 1 • WANROIJ • T. 0485 - 45 25 77

Powered by
HAVENS
Since 1845
Voor ieder dier het juiste voer!
www.havens.nl
HAVENS Voede
Meer informatie?
Tel.: (0478) 638 238
info@havens.nl